

documentzia

Euskal Herria Guztion nazioa, guztiontzako nazioa

Biltzar nagusia

ZA
BAL
TZEN

Zbkia

TXT 20 154

DOKUMENTAZIO
ZENTROA

ILAB

25 urte lanean

EUSKAL HERRIA
GUZTION NAZIOA
GUZTIONTZAKO NAZIOA

EUSKAL HERRIA GUZTION NAZIOA, GUZTIONTZAKO NAZIOA

1. NAZIOARTEKOA

Sarrera

- 1.1.-Ultraliberalismoak aurrera etengabe
- 1.2.-Sozialdemokraziak, alternatiba eskaintzerik ez
- 1.3.- Europar Batasuna
- 1.4.- Europar sindikalismoa
- 1.5.- LAB eta Europaren eraikuntza
- 1.6.- Internazional Sindikalak
- 1.7.- LABen jarrera

2. EUSKAL HERRIA

Sarrera

2.1. BALANTZEA ETA KOKAPEN POLITIKOA

- 2.1.1. Ziklo baten amaiera
- 2.1.2. Lizarra-Garazi
- 2.1.3. ETAre su-etena
- 2.1.4. Prozesu eratzaille baten bidean: subiranotasuna praktikan jarritz
- 2.1.5. Euskal sindikalismoa eta zikloaren amaiera

2.2. PROZESUKO FASE HONEN EZAUGARRIAK

- 2.2.1. Fase politiko hau kontzeptualizatuz
- 2.2.2. Klabeak igarotze honetan

2.3. PROZESUA ETA EUSKAL LURRALDE TASUNA

3. INDEPENDENTZIA: DEMOKRAZIA POLITIKO ETA SOZIALAREN ALTERNATIBA

Sarrera

3.2. INDEPENDENTZIA, INTERDEPENDENTZIAZKO BARRUTI POLITIKO-EKONOMIKOAN

3.3. EUSKAL ESTATUA: EUSKAL HERRIAREN ZAKO ALTERNATIBA

- 3.3.1. Oinarrizko ezaugarriak
- 3.3.2. Euskal Estatua eta gizarte-aldakuntza
- 3.3.3. Independentzia eta klase-elkartasuna
- 3.3.4. Euskal Estatua: demokrazia eta unibertsaltasuna
- 3.3.5. Euskal Estatuaren fluxu sozio-ekonomikoak

3.4. EUSKAL HERRIAREN INDEPENDENTZIA: demokratikoki antolatu eta irabazi beharreko alternatiba

4. MARKO JURIDIKO-POLITIKO BERRIA. DEMOKRAZIA ETA SUBIRANOTASUNA

4.1. GOGOETA OROKORRA

4.2. DEMOKRAZIAZKO ACERTOKIA

4.3. MARKO JURIDIKO-POLITIKO BERRIRAKO BIDEAN

- 4.3.1. Lurraldetasuna
- 4.3.2. Eduki sozio-ekonomikoak
- 4.3.3. Prozesuaren ezaugarriak
- 4.3.4. Erritmoak. Borroka-bideak
- 4.3.5. Marko berria eta Estatu-ereduak
- 4.3.6. Prozesu eratzaillea. Presoak kalera atzeratzea
- 4.3.7. Euskal sindikalismoa eta marko berria

EUSKAL HERRIA GUZTION NAZIOA, GUZTIONTZAKO NAZIOA

Ultraliberalismoak esplotazioa, pobrezia, ingurugiroaren hondamena, nazioarteko segurtasunik eza eta gainontzekoak areagotu ez ezik, mundu osoko herritarrok gainean ditugun lau arazo larriak sortu eta bultzatu ditu: energia nuklearra, demografiaren hazkuntza, pobrezia eta - planetak egunero jasan behar izaten duen hondamenaren ondorioz - ezbehar naturalak.

1. - NAZIOARTEKOA

Sarrera

(1) Nazioartekoan, egoera politiko eta ekonomikoaren bilakaerak ez du funtsezko aldaketarik izan azken hiru urte hauetan: geure IV. Biltzar Nagusian adierazi genituen jorak areagotu egin dira.

(2) "Egiazko sozialismoaren" herrialdeetan antolatutako ereduak eraitsi ondoren, egoera politikoa eta ekonomikoa hondatzen ari zaie etengabe mundu osoan herri xeheari eta langileriarri: zanpatua, zatikatua dago hau, sekulako zailtasun latzak dituelarik ekonomiaren garapen harmonikoa eta justizia sozialaz hornituriko alternatibak bultzatzeko.

(3) Ultraliberalismoak esplotazioa, pobrezia, ingurugiroaren hondamena, nazioarteko segurtasunik eza eta gainontzekoak areagotu ez ezik, mundu osoko herritarrok gainean ditugun lau arazo larriak sortu eta bultzatu ditu: energia nuklearra, demografiaren hazkuntza, pobrezia eta - planetak egunero jasan behar izaten duen hondamenaren ondorioz - ezbehar naturalak.

(4) Iraultza teknologikoa - klase-borrokaren bereizgarri asko aldatu dituen - gizarte-klaseen arteko desmailak murrizteko gauza ez da izan eta, gainera, botere ekonomiko-finantziariek gaiztakeriaz erabili dute, hauek egiazko diktadura politiko-ekonomikoa bihurtu direlako, gizateria osoa menpean harturik.

(5) Hirugarren milurtekoa hastear, Nazioarteko Langile Mugimenduak kontzeptu eta balore ugari gaurkotu behar ditu, ideologia ultraliberalak horietako asko kutsatuta utzi baititu. "Klase-borroka" indarrean dagoela aldarrikatuz, gordinkeriazko esplotazioa eta sistema honen ardura politiko eta ekonomikoak salatuz, ideologikoki geure burua jantzi eta, horrekin batera, Langile Mugimendu osoak erantzuteko eta elkartasunez jarduteko erantzuna eman behar dugu.

(6) Europaren eraikuntzak diru-konbergentzian sekulako aurrerapausuak egin baditu ere, hortxe bakarrik garatu da, lehiakortasun eta eragin ekonomiko-politikoaren alorrean, EEBB eta Japoniako multinazionalen ekaitzaren beldur.

(7) Korrante politiko-ekonomiko horiek baldintzaturik, Europar Batasuna eskuhar-tze eta sinesgarritasun urri-urritz diseinatzen ari dira; aldi berean, mundu osoan bestelako

Korronte "neoliberalak", aurrera segitzen dute, beren eragin politiko-ekonomikoa zabalduz eta, gainera, desmaila ekonomiko eta sozialak areagotzen dituen globalizazioa azkartuz.

errealitate erregional batzuentzat esperantzatsua izan litekeen konbergentzia sozialari bizkarra eman dio.

(8) Eszenatoki kezkarri eta baldintzapeko horretan, bere askatasunak berreskuratze bidean Euskal Herriak bizi duen prozesuak - pertsona merkatuaren gainetik ipini duen sozialismoa lortzeko borroka eta guzti - aldaketa itxaropentsuak ekarri ditu.

(9) Aldaketa horiek, LABek orain dauzkan kezka berak edo beretsuak objektiboki dituzten nazioarteko erakunde sindikalekin elkarlanean aritzera eta informazioa trukatzera bultzatu gaituzte.

(10) IV. Biltzar Nagusian asmo bi bete nahi ditu LABek: nazioarteko alor sindikale-
ra ateak zabalduz, horren eskutik hurrengo milurteko erronka amankomunetan esku hartu eta, nola ez, Euskal Herriaren etorkizun politiko eta sozialaren alde euskal langileak aurrera daraman borroka umil bezain irmo kokatzea.

1.1. "Ultraliberalismoak" aurrera eten gabe

(11) Korronte "neoliberalak" - eufemismo dialektiko honen bitartez, kapitalismo gordin antidemokratikoa adierazten dute - aurrera segitzen dute, beren eragin politiko-ekonomikoa zabalduz eta, gainera, desmaila ekonomiko eta sozialak areagotzen dituen globalizazioa azkartuz.

(12) Panorama horretan sortu da Inbertsioen Itun Multilateralala (IIM): multinazional eta Estaturik boteretsuenen kontrolpeko nazioarteko erabakiunea litzateke hori, bi helburrekin: konpetentzi arazoak konpontzea eta, korporazio transnazionalak zabaltzeari era guztietako eragozpen sozial eta politikoak kentzea.

(13) IIM (nahiz eta, 1998ko urrian Estatu frantsesak utzi zuelarik, itxuraz behintzat, alboratua egon den) suspertu egin da ostera bestelako justifikazio eta babestokietan, baina bereari eutsita. Merkataritzako Mundu Erakundeak (MME) 1999ko azaroan Seattle-n (Estatu Batuak) egindako bileran izan liteke IIMen aldekoek lortu nahi duten akordioa zehazteko azken bultzada.

(14) Jabetza intelektualari buruzko akordioari eta zerbitzuen merkataritzari buruzko akordio orokorrari esker, MMEren bitartez multinazionalak ezartzen dituzten arauen arabera kontrolatu ahal izango dira 160 azpisektore eta jarduera.

(15) Osasunaren pribatizazioak, elikagaien manipulazio genetikoak, baliabide naturalen esplotazio generalizatuak, nekazaritza-produktuen merkataritzaren desregulazioak eta beste batzuek, dagozkien herrialdeen eskukoak izan beharko luketen funtsezko

Txirotasuna eta bazterkuntza
gizarte "garatuetan" ere ugaltzen
ari dira, luxu eta xahukeriaren
ondo-ondoan.

erabaki sozio-ekonomikoen menpekoak direla erakusten dute.

(16) Beste elementu kezagarri bat: nazioarteko finantza-kapitalaren jarduerak geroz eta kontrol gabezia gorriagoan ari dira. Egunetik egunera produktiotik urrutiago dabil, enpresa osoak itxi eta zeinahi Estatu edo herrialdetako dirua bazterrean uzteko moduko espekulazio-mugimenduak eraginez. Ordainketa-Konpentsaziorako Nazioarteko Bankuak emaniko datuen arabera, astegun arrunt batean 1,5 bilioi dolar jabez aldatzen dira: banketxe handiak sekulako etekinak irabazten ari dira, "deribatuen negozio" izenean eginiko eragiketa eskusiboei esker.

(17) Bolada honetan ikusten dugunez, multinazionalak bat egiten ari dira bizi-bizi: aurki gauzatuko omen diren akordioen aurrean, jarrera hobea zeinek hartuko, korporazio horien arteko borrokaren agerpena da hori. Enpresa eta finantzen bilketa-fase hori finantza-kapitalaren aurrerako ihesaldia da, merkatuak monopolio gisa harrapatzeko eta, era horretan, bere barne-krisialdiei irtenbideak bilatzeko (deslokalizazioa eta lan - zein langile - kostuen murrizketa aplikatzearen bitartez, batik bat).

(18) Joera horiek erabat baldintzapean jarri dute egungo Estatuaren eginkizuna: globalizazioa babesteko tresna hutsa da Estatu eta, beraz, estrategia horiei aurre egiten dieten erresistentzia sozial, ekonomiko eta kulturalen kontra agertzen da. Egungo Estatu eta ultranazionalismoaren arteko identifikazioa, hain zuzen ere, gero eta estuagoa da.

(19) Multinazionalak eragindako txikizioen eta, hortaz, handi horien esanetarako txotxongilo basterik ez diren gobernuen biktima izaki, Afrika, Asia eta Amerikako herrialde askotan pobrezia, analfabetismoa eta antzekoak masifikatzen ari diren bitartean, txirotasuna eta bazterkuntza gizarte "garatuetan" ere ugaltzen ari dira, luxu eta xahukeriaren ondo-ondoan.

(20) Komunitate eta herri osoetan pobrezia masifikatzeak, kontrolatzeko geroz eta zailago den migrazio-prozesua indartu du; horren ondorioz, gizarte "garatuetan" jarrera xenofoboak sortu dira baina hauei ez zaie behar bezala aurre egiten. Hau da, txiro izatera eta, aldi berean, bestelako etorkizun ekonomiko eta sozialik ez ezagutzera kondenatu ditugu beste horiek. Milioika lagun gosez hiltzea, bazterkuntza soziala garapenaren ondorio logikotzat izatea - geroz eta hobeto bizi diren gutxiengoak eta pobrezian irauten duen gehiengo zabalaren arteko aldeak egunean baino egunean larriagoak izaki -, neoliberalismoak ez du jotzen giza eskubideen kontrako atentatutzat: naturaltasun iraingarriz asumitu du.

(21) Beste izkinatik, EEBB eta NATO bera ere iritzi publikoaren aurrean "giza eskubideen denfentsarako" gotorleku gisa agertu dira (horretan, komunikabideen botere

EEBBen hegemonia politiko-militarrak hartu duen bultzada (Iraken edo Balkanetan agertua, adibidez) eta nazioartean NBEk eginkizun subsidiarioa betetzea, adibidez, izan dira globalizazio ekonomiko horren ezaugarriak.

hegemonikoa alde izan dute beti), gehienetan beren eragin geopolitikoareagotzeko aitzakia hutsak baino ez diren sasi-istiluetan. Planteamendu horien zintismoak zer pentsa eman behar dio bere burua aurreraazatzat jotzen duenari.

(22) EEBBEn hegemonia politiko-militarrak hartu duen bultzada (Iraken edo Balkanetan agertua, adibidez) eta nazioartean NBEk eginkizun subsidiarioa betetzea, adibidez, izan dira globalizazio ekonomiko horren ezaugarriak.

(23) Europar Batasunaren nortasun politiko ahulak eta Errusiak - SESBen oinorde nagusia - eta Txinak - EEBBEn aurka bakarrik egotetik neutraltasunera doana - erakutsitako jarrerak, ultraliberalismoaren (alegia, XXI. mendeko benetako faxismoaren) faktore bihurtu dute EEBBEn hegemonia politiko-militarra.

(24) Sistema politikoak - itxura demokratikokoak barne -, globalizazioak eta ultraliberalismoak zorrotz baldintzatuta daude; joera horiek, beren interesen aldeko tresna hutsa bihurtu dute Estatu edo Estatuaren botere politikoa.

(25) Kapitalaren jarduera - merkatuaren baliokide, teoria ultraliberalaren arabera - eragotz dezaketen interferentzia eta interbentzio sozioekonomikoa eragiteko ahalmena botere politikoari ukatzea, indarrean dagoen demokrazia eredu gaitik behera lehenagora ekartzea da. Era horretan, kapitalaren garapen "erosoa" segurantziaz (polizia eta informazioaren kontrola, garapen militarra, desregulazio laboralak, etab.) hornitzeko dago antolatua Estatu-aparatua.

(26) Horrela bada, produkzio-ereduaren aldaketa (nazioartekotzetik eta mundializaziotik, globalizaziora) ekartzen lagundu duten eraldakuntza teknologikoen arabeko menpekotza-pleguen birmoldaketa ezaugarri duen mundu honetan, erakunde alternatiboak bildu eta eztabaidan aritzea sekula baino premiazkoagoa dugu, egoera berrian erantzun eta borroka-era egokienak zein diren aztertzeko.

(27) Halaz ere, erantzunetan gaurregun koordinaziorik ez dagoenez, ultraliberalismoa aurreraka ari da, faxismo politiko-ekonomiko berriaren euskarri ideologikoa bihurtuz, ehunka milioi pertsonarentzat.

1.2. Sozialdemokraziak, alternatibarik ez

(28) Kapitalismoa eta komunismoaren arteko "hirugarren bide" gisa sorturik, formula eraginkortzat agertzen ari da sozialdemokrazia, gizarte garatuetan ultraliberalismoa eta globalizazioaren eragin gaiztoak xuabe baina sakon sar daitezten.

(29) Ultraliberalismoaren estrategia (kapitalaren ahalmen eta eragina zabaltzeko,

Gerren ondoko banaketan edo zampaketen ondorioz, Estatu gabeko herrien eskubide demokratikoen aurrean sozialdemokraziak hartu duen jarrerak, tesi neoliberalen jarraiera eta, alor kultural zein sozialean kohesionaturiko kolektibitate horien borrokak ulertzeko desgaitasun nabarmena erakutsi du.

“segurantzia” garantizatu eta desregulazioa eragiteko tresna huts bilakaturik, Estatu anorexikoak bultzatzea) gainean zutela, langileriaren eta sektore aurrerakoien eskakizun taktiko-estrategikoak jasoko lituzkeen alternatiba nabaria antolatzeke gauza ez da izan (eta ez da) sozialdemokrazia.

(30) Blair eta Schröder-ek eginiko proposamena (“hirugarren bidea”, hain zuzen) dela eta, Internazional Sozialistaren baitan planteatu den eztabaida berriak garbi agertzen du sozialdemokraziaren posizio klasikoetan finkatu den poluzio ultraliberal hori; Estatua ñimiño eta ahul bihurtzeko joera indartu egin da, talde finantziari-ekonomikoen mesedetan.

(31) Hein handi batean asmatu duela iruditzen zaigun arren, eredu ekonomiko eta sozialean botere politikoaren funtzionaltasuna defendatuz eta sustatuz, “hirugarren bide” horren aurka doazen “Osoko Aurrerakuntza” txosteneko tesiak (Lafontaine, Jospin eta antzekoak aitzindari dituztela) mesfidantza latza sortu dute guregan, pertsona horiek azken urteotan izan duten eginkizun eta norabideak ezagunak baititugu.

(32) Gerren ondoko banaketan edo zampaketen ondorioz, Estatu gabeko herrien eskubide demokratikoen aurrean sozialdemokraziak hartu duen jarrerak, tesi neoliberalen jarraiera eta, (globalizazioaren ondorioei emaniko erantzuneko aktibo gisa) alor kultural zein sozialean kohesionaturiko kolektibitate horien borrokak ulertzeko desgaitasun nabarmena erakutsi du.

(33) Ultraliberalismoak nazio-borroka guztiak (bere hedapen-tesien mesedetakoak izan ezik) gaitzetsi ditu, talde ekonomiko-finantziarien (eta hauen eragin politikoaren) hedapena baldintzatzeko oztopo politiko-instituzional bilaka daitezkeen neurrian; salbuespenak salbuespen, antzeko jarrera hartua du sozialdemokraziak, bere etorkizunaren subjektu politiko izatea exigitzen duten herrien eskakizun legitimoen aurrean.

(34) Gogoeta honen helburua, gaurregun ezker politiko eta sozialak nazioartean jasaten duen erantzun eta alternatibarik gabetia itzelak objetiboago kokatzea da. Badakigu zeri egin nahi diogun aurre, baina -taktikan eta estrategian - alternatibazko planteamendu ikusgarri eta operatiborik ez dugu.

(35) Gure III. Biltzar Nagusian adierazi genuen “geldialdi historiko” haren sentsazioa airean dago oraindik. Teorian eta antolamenduan ahalegin handiak egin behar dira, injustizia, esplotazio eta zapalkuntzazko espiralari erantzuna emango dioten balore eta ereduak defendatzera eraman dezagun gizartea.

(36) Sistema kapitalistaren Europar Batasunak atzean utzi dituen dogmatismo analitikoak gaindituta, pentsamolde sozialdemokrata, sozialista eta ultraliberalismoaren kontrako jarreretatik, norabide sozio-politiko berrian aurrera egin behar dugu.

Eskuhartze politiko demokratikoa eta kohesio soziala jaso ditzakeen zeinahi alternatibatatik Europar Batasuna urruntzen duten oinarri eta irizpideei helduta jarraitzen du.

(37) Norabide sozio-politiko berri horretan, herrien eskubide demokratikoen defentsan gune nagusietako bat markatu behar dugu: herrien arteko kohesio sozialetik eta klase-elkartasuna praktikan jartzetik abiatuta antolatu behar dira espazio politiko, ekonomiko eta sozialak: horrela irabaz dezakete hauek, elkarlanean, eragin eta autonomia handiagoa.

1.3. Europar Batasuna

(38) Europar Batasunak ezaugarri duen konbergentzia ekonomiko-monetarioak (erreferentzia nagusi bat, 2002ko urtarrilean "euroa" zirkulazioan abiatzea izaki), globalizazioaren baldintzapean, eskuhartze politiko demokratikoa eta kohesio soziala jaso ditzakeen zeinahi alternatibatatik Europar Batasuna urruntzen duten oinarri eta irizpideei helduta jarraitzen du.

(39) 1999ko ekainaren 13an egin ziren Europar Parlamenturako hauteskundeek, hiritarrengan "proiektu europar" horren sinesgaiztasuna eta deserrotzea sortzeaz gainera, bere legitimitate demokratikoa astindu egin zuten: astinketa hori, gainera, denbora pasa ahala larritu egin daiteke.

(40) Euroa eta Europar Banku Zentrala (EBZ) (Europar Batasunaren egiazko botereune "autonomoa") martxan jartzea, eragina eta botere-kotak irabazi nahi dituzten sektore ekonomiko-finantzarien ikuspegi eta interesetatik sustaturiko konbergentzia bihurtu da, globalizazioaren markoan.

(41) EEBB-en estrategia politiko-militarraren aurrean benetako kohesio soziala lortzerik ez egoteak eta Europar Batasunak nortasun politikorik ez izateak (areago, benetako izaera subsidiario nabarmena agertzeak) batasun horren ahulezia estrukturala berresten dute.

(42) Pobrezian bizi diren 50 milioi lagun horiek, dotrina ultraliberalari jarraiki, kohesio soziala lagunduko luketen aurrekontu-politikarik asumitzeke segitzen duen Europar Batasun horren ispilu dira.

(43) Babes sozialari dagokionez, Europar Batasunean bertan iparralde eta hegoaldearen arteko dikotomia egotea, botere faktiko ekonomiko-finantziari handiek egokitzen dituzten gaietako konbergentzi politikaren ondorio da. Horien ikuspegitik, etekinik gabeko gastua da kohesio soziala.

(44) Horren aurrean, Sindikatu Europarren Konfederazioak (SEK), Helsinkin egin duen IX. Biltzarrean, errealitate horri teoriarik behintzat erantzuna eman nahi dien adieraz-

Egun Euskal Herrian, Irlandan (bateratze-prozesua), Katalunian, Galizian, Flandrian, Valonian, etab. europar proiektuan berezko nortasun politiko eta instituzionalarekin esku hartu nahi duten kolektibitateen eskakizun demokratiko nagusia da autodeterminazio-eskubidea halakotzat hartu eta praktikan jartzea.

pena egin du: "Garapena, integrazioa eta kohesio soziala sustatzen dituen indar sozial eta ekonomiko mesedegarria dira babespen sozialeko politikak".

(45) Autodeterminazio-eskubidea praktikan jarritako europar prozesuen aurrean Europar Batasunak era askotako jarrerak izan ditu, elkarren kontrakoak batzuetan. Areago, globalizazio-prozesuaren baitako interes politiko-ekonomikoez eginiko balorazioak baldintzaturik egon izan da, funtsez.

(46) Aurrean dugun Europar Batasunak autodeterminazio - eta independentzia-prozesuak - Alemanian (bateratzea), Lituanian, Estonian, Txekian, Eslovakian, Eslovenian, Kroazian, Bosnian sustatu ditu, eskubide hori praktikan jartzearen ondoriozko errealitate berriak (Ukrania, Bielorrusia, egungo EIK) onartu ditu, baina Europako Mendebaldeko Estatuetan dauden nazio-arazoei intransigentziak erantzuten die beti.

(47) Egun Euskal Herrian, Irlandan (bateratze-prozesua), Katalunian, Galizian, Flandrian, Valonian, etab. europar proiektuan berezko nortasun politiko eta instituzionalarekin esku hartu nahi duten kolektibitateen eskakizun demokratiko nagusia da autodeterminazio-eskubidea halakotzat hartu eta praktikan jartzea.

(48) Eskubide demokratikoen onarpenean Europar Batasunak erakutsi duen arbitrariedadeak behartu gaitu erakunde hori har dezagun Estatuko (Estatu batzuetako) nazionalismoa eta bere makineria hedatzaile eta desregulatzailerari eragozpen politiko-instituzionalik ezartzerik nahi ez duen ultraliberalismoaren interesen aliantza moduko zerbaite dela pentsatzera.

1.4. Europako sindikalismoa

(49) Horrelako Europar Batasunean bertako sindikalismoak jarrera ahula du, inizatibarik gabea, hurrengo urteotan suspertu beharko dena.

(50) Jarduera ultraliberalari leial, europar konbergentzia horrek sindikalismoari aitortu dion eginkizun zeharo subsidiario eta sinbolikoa gainditu beharra dago, erreibindikazio-ardatz amankomunen gaintetik, espazio sozio-politiko bakoitzean dagokion erantzun soziala piztuz.

(51) Estatueta edo Estatu gabeko herrietako sindikalismoak SEKen eskuetan (EBaren aurrean gestioa egin dezan, CCOO eta beste sindikatu batzuek proposatu bezala) "eskuduntzak" uzte hori, korrante neoliberalen eta Europar Batasunaren eredu honen aurrean sindikalismoak nozitzen duen ahulezia eta burokratizazioa areagotzeko bilakatuko da etorkizunean.

Ekonomikoki eta politikoki halakotzat hartuak izatea zor zaie Europako herriei; beraiek izan behar dutelako egiazko eragileak Europaren eraikuntza-prozesuan.

(52) Tokian tokiko borroka sozialak indartzea eta SEKetik planteia daitezkeen norabide eta jarraibideekin lotzea ezinbestekoa iruditzen zaigu guri.

(53) Helsinkin SEKek eginiko azken Biltzarra, europar sindikalismoaren berpizkundean Konfederazio horrek egiazko protagonismoa eta zuzendaritza eraginkorra gorpuzteko unean dituen kontraesan eta zailtasunen agerpen garbia izan da.

1.5. LAB eta Europaren eraikuntza

(54) Ekonomikoki eta politikoki halakotzat hartuak izatea zor zaie Europako herriei; beraiek izan behar dutelako egiazko eragileak Europaren eraikuntza-prozesuan. Europa eraikitzeke - integrazio-helburutzat -, herriek osaturiko Europa bakarrik izan daiteke egokia.

(55) Europa Europa izango da, baldin eta modernotasunaren emantzipatzaile diren elkartasuna eta sozialismoa aske utziko dituen gizarte-eredu berri bat moldatzeko gauza bada. Elkartasun sozialarekin eta kontzientziazio ekologistarekin konpromiso harturiko europar proiektua da hori, bestelakotasun etniko eta kulturekin tolerante eta demokratikoa, patriarkala ez den eredu soziala bultzatzen duena,...

(56) Aberastasunen osterako banakuntza ahalbideratuko duen mundu-garapenaren proiektu batekin estu-estu lotu behar dugu europar integrazioa, honi esker herrien garapen endogenoa eta, horrenbestez, hurrengo belaunaldien iraupena posible izan daitezten.

(57) Europaren eraikuntza prozesu eratzaillea izango da, nahitaez, erakunde demokratikoetan oinarritua, botere finantziari edo politikoen guneen uztarpean arituko ez dena. Prozesu eratzaille horrek, gizakien eta herrien eskubideak eta amankomunean jarduteko mekanismoak arautuko dituen Europar Konstituzioaren premia izango du.

(58) Europa hori eraikitzeak, batetik, finantza-eremuan ere demokrazia sakontzea eta, bestetik, espekulazio-mugimenduak suntsitzeko eta Batasunaren baitako kapitalen mugierak kontrolatzeko tresna eraginkorrak sortzea agintzen digu. Planteatzen dugun demokraziaren sakontzeak, sindikatuek eta eragile sozialek erakunde-ehun osoan esku hartzea esan nahi du.

(59) Adiera horretan eta herrien arteko elkarlan, elkartasun eta subiranotasunean oin harturiko nazioarteko harreman-eredua eratu behar dugula berretsiz, egungo kapitalen bilketa eta metaketak bere horretan jarrai ez dezan neurri guztiak har daitezten exigitzen dugu. Era berean, kapital-mugiera espekulatzailleak eta praktika monopolistak zorrozki kontrolatuko dituzten politikak aurrera eramatearen aldeko gara.

Internazional sindikalek azken urteotan sakoneko aldakuntzak izan dituzte, mundu osoko egoera politiko-ekonomikoarekin batera.

(60) "Tobin Tasa" bezalako ekimenen alde gaudela esan nahi dugu berriz, kapitalaren mugiera espekulatzailak zamatzen eta, horretatik erdietsitako fondoak, dagozkien herrietako hiritarren bizimodua hobetzeko baliatzen ahalegintzen direlako horien bitartez. Dena den, ekimen horren ezinbesteko osagarria, garapen bidean datozen herrialdeei kanpo-zorra barkatzea izango da.

1.6. Internazional Sindikalak

(61) Internazional sindikalek azken urteotan sakoneko aldakuntzak izan dituzte, mundu osoko egoera politiko-ekonomikoarekin batera.

(62) "Blokeen arteko gerrak" iraun zuen bitartean, bere jarrera ideologikoak ez ezik, harreman - eskuhartze - eta erantzun-estrategia osoa ere argi eta garbi adierazi nahi izan zuten Internazional Sindikal guzti-guztiek.

(63) Gaurregun, "bloke sozialista" desagertu, ultraliberalismoak arrakasta hartu eta nazioartean mugimendu sindikala ahuldu ondoren, egoera biziki aldatu da: sortu den testuinguruan alde ideologikoa murriztuz doa eta elkarrekin lanean aritzeko eta elkarrenganatzeko politikak geroz eta ugariago dira.

(64) Une honetako panorama, zirriborroka, hauxe litzateke:

Sindikatuaren Mundu-Federazioa (SMF, FSM)

Sindikatu Askeen Nazioarteko Konfederazioa (SANK, CIOSL)

Lanaren Mundu-Konfederazioa (LMK, CMT)

1.7. LABen jarrera

(65) Nazioartekoan, botere ekonomiko-militarraren nukleo hegemonikoek ezarritakoaz zeharo bestelako harreman-proiektuaren alde lanean jarduteko beharra ikusten du LABek.

(66) Gure ustez, ahalmen teknologikoen eta herrien garapen demokratiko eta solidarioak agintzen dute subiranotasun politiko eta ekonomikorik ez uztea korporazio nazionalen edo nazioarteko botereuneei eskuetan; alderantziz, nor bere garapen-eredua jorratu behar du, nazioartekoan harmoniaz, elkartasunez eta elkarlanean aritzeko irizpidearekin.

(67) Mundu-ikuspegitik eragiten gaituzten arazoei erantzuna emateko premia dugu, ederki dakigunez: garapen ekonomikoa eta enplegua bultzatu, ingurugiroa zaindu, elkartasunean sakondu, ezbehar naturalak prebenitzeko politikak; herri eta Estatuen arte-

Sindikatu-en Mundu-Federazioan (SMF, FSM), Sindikatu Askeen Nazioarteko Konfederazioan (SANK, CIOSL) eta Lanaren Mundu-Konfederazioan (LMK, CMT) geure agerpena eta partehartzea gauzatu ahal izateko gestioei ekin behar zaie, LABen ustez

ko istilu armatuak, banakuntza, garraio eta merkataritzari dagozkion arazoak, sexu, arraza eta besteengatiko bazterkuntza gainditzea...

(68) Harreman hauen diseinuan eta herrien zein herritarren eskubideak errespetatuko dituen mundu osoko gizartea moldatzean subjektu eragile izan nahi dugu. Gaur bertan, zoritxarrez, indarrean dauden bestelako teoria eta praktiken aurka, segurtasun-politikan hobereana, ingurunearekin harmoniaz gizakia garatzea bultzatzen duena dela iruditzen zaigu, herriei zor zaien autodeterminazio-eskubidean oinarrituta.

(69) Horrela bada, segurtasun eta bake-alorrean egin daitekeen inbertsiorik egokiena, herrien garapenean egiten denari deritzogu.

(70) Bide horretatik, Euskal Herria eta munduko gainontzeko herrien arteko lotura geroz eta estuagoa, geroz eta aberatsagoa bultzatuko dugu, geure borroka eta helburuak ezagutaraziz eta konpromiso kolektibo handiagoak geureganatuz.

(71) Euskal Herrian azkeneko hamarkada hauetan, nazio - eta gizarte -askapenaren alde gauzatu dugun borroka marko honetan hartzen duen nazioartekotasuna indar eta baliabide egokiez sustatu behar dugu.

(72) Adiera horretan, Sindikatuen Mundu-Federazioan (SMF, FSM), Sindikatu Askeen Nazioarteko Konfederazioan (SANK, CIOSL) eta Lanaren Mundu-Konfederazioan (LMK, CMT) geure agerpena eta partehartzea gauzatu ahal izateko gestioei ekin behar zaie, LABen ustez

(73) Era berean, goian aipaturiko gogoetatik, LABentzat garrantzi handia du Sindikatu Europarren Konferentzia eragiten hastea, alternatibak eskainiz eta eztabaidatzeko gaitasunaz, kide gaituen europar sindikalismo osoa sustatu dezan.

(74) Bukatzeko, Estatu gabeko nazioetako (Galizia, Eskozia, Korsika, Kanariak, Kataluina...) europar erakunde sindikalen arteko harremanak egonkortzea ahalbideratuko ditu LABek, balizko CONSEO bat gorpuzteko bidean.

Bere etorkizun instituzional, ekonomiko edo sozialean eragina izan lezaketen erabakiak demokratikoki hartzea Hegoaldeko herritarrei galarazten dien eredu juridiko-politikoa egituratu zuen euskal herritarrek arbuiaututako Konstituzio espainol hark.

2. EUSKAL HERRIA

Sarrera

(75) Euskal Herriak bizi duen panorama sozio-politikoaren inguruan V. Biltzar Nazional honetarako planteatzen den gogoetak, une honen garrantzi historikoaren eragina dauka: asmoak, konpromisoak eta ahaleginak batzeko premia dugu, Herri honek - berezko nortasun instituzional, ekonomiko, sozial eta kulturalaz jantzirik - bizirik iraungo duela ziurtatzeko.

(76) Ezker Abertzale osoak erresistentzian urte luzetan eman ondorengo bidegurutze politiko honetan gogoratu behar dugu aurreko Biltzarrean egin genituen gogoetetz bete-betean asmatu genuela: ziklo politiko baten amaieraz, PNV-EA alderdien hausnarke-ta estrategian eragiteko premia eta, aspalditik "heltzen" ari zen egoera hura katalizatzeko, Ezker Abertzaleak egin beharreko ofentsibaren ezinbestekoaz egin genituen gogoetek, kualitatiboki berria den egoera zehaztu dute: egoera historiko hori behar bezala gestio-natzea dugu orain eginkizuna.

(77) Orain dela 22 urte, frankismotik ateratzean, sektore abertzale eta aurrerakoioak, (gure Subiranotasuna ukatu eta borrokak bere horretan irautea ondorioztatuko zuten irten-bide "light" haiez kanpotik) oinarri demokratiko sendoak finkatzeko aukera ederra galdu genuen. Milurtearen hasiera honetan, edukin estrukturalaz konbergentea izango den plan-teamendu politikoa antolatu ahal izango dugu, Euskal Herriko hiritarren nahia askatasunez adierazteko moduko euskarri sendoak ipiniz.

(78) LABen ustez, horrelako koiunturetan gizarteko sektore guztiek esku hartu behar dute aktiboki, bi Estatuek beren jarrera antidemokratiko eta behartzaileak bazter ditzaten.

(79) Bidegurutze historiko honetan, hiru faktore eragileen (Lizarra-Garazi, Euskal Herriaren egituraketa eta marko juridiko-politiko berria) inguruan protagonismoa eta konpromisoak hartu behar ditu sindikalismoak, bi elementu egokiro konbinatuz: a) autonomia sindikala: langileen eskakizun sozio-ekonomikoei dagokienak, maiz, indarreko markoaren eboluzioarekin lotura estua dutenak; b) zabaldutako prozesu politikoan sakontzearen, adorez egin behar dugun lana eta eskaini behar dugun sostengua.

"Hirugarren bide" izen okerreko hori, apustu konstituzional-autonomikoaren balio estrategikoaren hondamen eta galeraren ondorio da, batik bat.

2.1. Balantzea eta kokapen politikoa

2.1.1. Ziklo baten amaiera

(80) Francoren diktaduraren ondoren sorturiko eredu konstituzional espainiarraren kontra Ezker Abertzaleak erakutsitako erresistentzia luzearen ondorio da oraingo koiuntura politikoa. Hego Euskal Herria zatitu, euskal erakundeak Estatu espainiarraren kontrolpean jarri eta bere etorkizun instituzional, ekonomiko edo sozialean eragina izan lezaketen erabakiak demokratikoki hartzea Hegoaldeko herritarrei galarazten dien eredu juridiko-politikoa egituratu zuen euskal herritarrek arbuaiatutako Konstituzio espainol hark.

(81) Nazio eraikuntzan aurrerapausuak emateko behin-behineko tresnatzat erabili nahi izaki, eszenario hartan jokatzeko sektore politiko eta ekonomiko batzuek (PNV, EE, PSOE, PCE, ELA, etab.) egin zuten apustuak, abertzaleen mugimendua hautsi eta Euskal Herriarentzat benetako eszenario demokratikoa lortzeko borroka Ezker Abertzalearen gainean utzirik

(82) Urte askotan zehar, Ezker Abertzaleak berebiziko pultsua egin du bai Estatuaren kontra, baita Euskal Herriarekiko, Estatu horrek eraman duen estrategia asumitu zutenen kontra. "Autonomia" gaietan Estatu espainiarrak jokaera inboluzionista praktikan jarri izanak eta, batera, Ezker Abertzaleak etengabe egin duen borroka politikoak, Espainiako Konstituzioak eta euskal Estatutuak mugatutako markoa geroz eta baliogabeago, alferrikakoago utzi dute gehiengo politiko, sindikal eta sozialaren begi-bistan

(83) Azken bost urteotan agortze hori azkartu egin da, era askotako gertakari eta ekimenei esker. Horra:

Bi estrategia aurrez aurre

(84) Borrokaren alderdi biolentoa (ETAren borroka armatua, bi Estatuen zapalkuntzako erantzunak) areagotzeari esker, kontrako eragin eta guzti, estrategiak elkarren kontrakoago ageri eta anbiguotasunak edo hirugarren bide politikoak gainditu ziren.

(85) Batetik, Hego Euskal Herria uztarpe konstituzional-autonomikoan eduki nahi duten nazionalista espainolen estrategia dugu: uztarpe horixe "jokatzeko zelai" edo - beren izaera antidemokratikoa makilatzeko, beraiek diotenez - nazionalista eta ez-nazionalisten arteko "topatzeko gune" gisa onar dezan eskatzen diote euskal nazionalismoari. Bestetik, herritarrek askatasun osoz erabakitako mugak baizik izango ez lituzkeen Euskal Herria eraiki nahi dugun abertzale eta aurrerakoioak.

(86) Espazio abertzale eta aurrerakoiaren gogoeta politikoa azkartu egin du nor-gehiagoka horrek, Madrilgo gobernuak ikusirik: egoera politikoa bestelako klabeetan inter-

1998ko Aberri Eguneako agiria (ziklo politiko baten amaiera egiaztatuz, euskal subiranotasuna onartuta marko juridiko-politiko berria eratzearen aldeko deialdia egin zen bertan.

pretatzeko gauza ez izanik, euskal nazionalismo osoari eraso egitea erabaki du.

(87) "Hirugarren bide" izen okerreko hori, biolentzia politikoa eta zapalkuntza areagotzeak ekartzen duen bake - eta normaltasun - nahiaren agerpenetako bat izateaz gain, apustu konstituzional-autonomikoaren balio estrategikoaren hondamen eta galeraren ondorio da, batik bat.

ELAren elkarlanean jardun eta ekimenak aurrera eramatea

(88) Bi sindikatuok elkarrekin gorpuztutako ekimenek emaitza mesedegarria izan dute, bai maila analitikoan, bai orainsu arte elkarren aurkakoak ziren espazio abertzaleak elkarlanean aritzeko mekanismoei dagokienez.

(89) ELAren elkarlanean jardute horrek hainbat fase gainditu ditu (eduki eta konpromisoez ari gara) eta agertoki sozio-politikoan erreferentzialtasun eta eragin handiagoa irabazten ari da egunez egun.

(90) Estatutuak ezarritako "sabaia" gaindi zedin eskatzeko, 1994ko otsailean egin zen "Lan-harremanen euskal markoaren" aldeko manifestaziotik 1998ko Aberri Eguneako agiria (ziklo politiko baten amaiera egiaztatuz, euskal subiranotasuna onartuta marko juridiko-politiko berria eratzearen aldeko deialdia egin zen bertan) argitara eman arte, garrantzi handiko kontu sindikal eta politikoetan hainbat ekimen bultzatzeko balio izan du ELAren batera jarduteak.

(91) 1995eko Aberri Eguneako agiriak abertzaleen artean astinketa eragin bazuen ere, Gernikako ekitaldia (1997ko urrian, sektore politiko, sindikal eta sozial abertzaleak bertara bildurik) une egokia izan zen marko juridiko-politiko berria elkarlanean eratzten hasteko.

Alternatiba Demokratikoa

(92) Arazoari konponbide demokratikoa emateari dagokionez, ETAren osterako eskaintza politikoa inflexio-gune garrantzitsua izan zen.

(93) Euskal errealitatea aintzat hartzean eta Herri honetako hiritarren nahia errespetatzean oinarriturik, Alternatiba Demokratikoak euskal gizarteak erraz ulertzeko moduko parametroetan agertu zuen arazoaren konponbidea: era hartan, Ezker Abertzalearen jarrera eta diskurtsoa indartu egin zen.

(94) Alternatibaren ahalmen demokratikoak erakutsi zuenez, planteamendu hark indarra hartuko zuen, agorpenaren seinale nabarmenak agertzen hasia zen ziklo politiko hartan.

Bi ahoko ezpata da PPK hasitako estrategia: batetik, Ezker Abertzalea desgastatu eta erasotzea; bestetik, euskal nazionalismo osoa "denok onarturiko proiektura" eraman eta bertatik abertzaleen proiektio estrategikoa indargabetzea.

Irlandako akordioak Euskal Herrian izan duen proiektioa

(95) Irlandako bake-prozesuak, horrelatsuko negoziazio-prozesua antolatzen aukera eta premia piztu zuen euskal gizartean ere.

(96) Downing Street-eko adierazpenetik (bertan, gobernu britainiarrak aitortu zuen irlandar herriak bere etorkizuna erabakitzen eskubidea zeukala) sorturiko Stormont-eko Akordioaren itzalak, era berean, euskal arazoa konpontzeko funtsezko klabe politikoa erakutsi zuen.

(97) Euskal Herriko gizartean eta eragile politikoengan eragin mesedegarria duen konponbide politikoa osatzen dute bi kontuek: elkarrizketa eta negoziazio bideak jartzeko premia eta autodeterminazio-eskubidea onartzea, alegia.

Elkarlan instituzionala

(98) Hainbat gaitan (presoak, Trebiño, Kirolaren Legea, etab) PNV, HB, EA eta IUren artean 1998an hasitako elkarlan instituzionalak, Euskal Herria fase berri batean sartzen ari zela edo horretarako baldintza egokiak sortzen ari zirela sinesten zutenei arrazoia eman zien. Aldi berean, antzeko ezaugarriak zituen prozesua ari zen indar eta proiektioa hartzen Ipar Euskal Herrian: Euskal Departamenduaren eskakizuna.

(99) "Gertakari" politiko garrantzitsuen segida horretan, euskal gizarte osoa astintzen duten biolentzi egoeren gainetik, bi elementu nagusi finkatu dira: batetik, ziklo konstituzional-autonomikoa agortu izanaren ebidentzia; bestetik, fase politiko berrirako bidean motore bihurtzeko, Ezker Abertzalea hartzen ari den arduraren politiko handiagoa. Bestelako hitzetan, Ezker Abertzaleak ekimen sakonagoak jarri behar ditu martxan, prozesu hori azkarrago joan dadin.

(100) Testuinguru horretantxe kokatu behar dugu Estatu espainiarrak Ezker Abertzalearen aurka etengabe eragiten duen zapalkuntza eta probokazioa areagotzea. Ezker Abertzaleari "maniobra-tarte" politikoa moztu nahi dio PPK, gerora PNV-EA neutralizatzen: eginkizun horretan lanabes juridiko-zanpatzaile eta polizial guztiak baliatuko ditu: HBko Mahai Nazionala kartzelan sartzea, antolakuntzari erasotzea, EGIN ixtea, Herri Batasunaren ilegalizazioa prestatzea, etab.

(101) Ezker Abertzalearen kontrako "azken erasoaldi" horren helburua garbi zegoen: agorturiko ziklo politikoan gure indarrek ekimen politikorik ez gauzatzea eta, zapalkuntza-olde horren ondorioz, gure Herriak bizi duen bidegurutze honetan indar politiko, sozial eta sindikalen metaketa eragozte.

(102) Bi ahoko ezpata da PPK hasitako estrategia: batetik, Ezker Abertzalea des-

Gizarte honetan bake eta demokrazian elkarrekin bizitzeko gutxieneko baldintzak sor daitezzen oinarritzat eta, era berean, euskal indar politikoen artean gehiengoak topatu eta finkatzeko faktore nagusitzat agertzen da.

gastatu eta erasotzea; bestetik, euskal nazionalismo osoa "denok onarturiko proiektura" eramanez bertatik abertzaleen proiektio estrategikoa indargabetzea. Hauxe zen - hauxe da, oraindik - alderdi horrek indarrez egin nahi duen apustu antidemokratikoa.

(103) Nazionalismo espainiarraren erasoaldi horren aurrean abertzaletasunak, oro har, 1998ko udan erakutsi zuen akordioak eta konpromisoak hartzeko gaitasunak, Madrilen eta bere sektore mediatiko guztien jarreraren tinkotasuna hautsi du, ziklo agortuaren markoan.

(104) Lizarra-Garazi akordioa, Bartzelonako adierazpena, Euskal Herritarroken sorrera, Udalbiltzaren sorrera, presoan aldeko elkarlana, Bai Euskarari, Aberri Egun bate-ratua, PNV-EA-EHren arteko elkarlan instituzionala eta PP-PSOErekin izaniko haustura... jasan beharreko errealitate latzak izan ditu Estatu espainiarreko gobernuak, iraganaldian iltzaturik eta "Ermuako izpirituak" eta horren "azken oldarraldiak" zamaturik. Azkenean, "Ermuako izpiritu" hori tranpa bihurtu zaio nazionalismo espainiarrari, pentsamolde horren interpretazio "zapaltzaile-militar" gisa ulertu baitu, ordainetan borroka politikoan posizioak galduta.

(105) Su-etena eta egoera politiko berri hau "Poliziak edo Zuzenbidezko Estatuak eraginiko presioarekin" lotuz PPK egin duen diskurtso hutsalaren atzetik, estrategia hori Estatu espainiarrarentzat boomerang politiko izan dela aitortzeko ezintasuna, laineza eta harrokeria galanta dago.

2.1.2. Lizarra- Garazi akordioa

(106) Lizarrako Akordioa da prozesu konstituzional-autonomikoaren hasieratik, euskal arazoan izaniko lehen inflexiogunea.

(107) Lizarra-Garaziko Akordioak arazoaren izaera politikoa berretsi, konpontzeko bideak taxutu eta konponbidea argi eta garbi adierazten du: euskal herritarren nahia errespetatzea, hau da, Autodeterminazio-Eskubidea benetan aitortzea da kontua.

(108) "Txibertako izpiritua" 22 urteren buruan berriro ernaldu da, Lizarra-Garaziko akordioan. Oraingo hau, gizarte honetan bake eta demokrazian elkarrekin bizitzeko gutxieneko baldintzak sor daitezzen oinarritzat eta, era berean, euskal indar politikoen artean gehiengoak topatu eta finkatzeko faktore nagusitzat agertzen da.

2.1.3. ETAren Su-etena

(109) Lizarra-Garaziko akordioak eta ETAK - baldintza eta epe-mugarik gabeko su-

Prozesu demokratikoaren eta Euskal Herri subiranoaren eraikuntza politiko-instituzionalaren arteko lotura ezarri beharra zegoen, ezinbestean.

etena praktikan jarrita - planteatu zuen ekimenak, fase politiko berriari ateak zabaldu dizkiote.

(110) ETAREN ekimen politiko horren karakterizazioak elementu berriez osatu du Ezker Abertzaleak "betidanik" zeukan negoziazio-eskema klasikoa: prozesu politikoan eta horren bilakaera negoziatuan protagonista euskal gizarte osoa - bere erakunde politiko, sindikal eta sozialekin - izango zela zioen erakunde armatuak.

(111) Lehenago negoziazio-prozesu bertikala - goitik beherakoa, gizarteak ezin ebalua zitzakeen mugimenduen araberrako erritmoak zituena, gizartearen eta eragile sozial eta politikoen protagonismoa alboraturik - planteatzen bazen ere, une honetan bultzatzen dena gizartearen eta honen erakundeen ekimena da, negoziazio prozesu integrala antolatzeko: bertan, ETAK eragile politiko gisa ere, garrantzi handiko eginkizuna bete beharko du, horren bilakaeran eta norabidean.

(112) Arazoa konpontzeko prozesua, batetik, eta euskal hiritarrok geure etorkizun politiko, ekonomiko eta soziala zehaztuko dugun eszenatokian egin beharreko indarren metaketa, bestetik, indartzen du ETAK planteamendu hori egitean. Hortik bi gogoeta osagarri aterako ditugu:

(113) Alde batetik, eskubide demokratiko nazionalak defendatzeko eta marko juridiko-politiko berria eratzeko konpromiso politiko sendoak hartzera iristeko erabilitako baliabideak - borroka armatua - eragozpena izan dela aldarrikatu dutenek, borroka armaturik gabe (bi Estatuak diseina ditzaketen oztopo eta estrategiei aurre egiteko) norgehiagoka politikoa eta mobilizazio soziala eragiteko nahia eta konpromisoa badagoela frogatu behar dute.

(114) Beste aldetik, ETAK erabiltzen dituen bitartekoak onetsi edo ezetsita, bistan da erakunde horrek ez duela proiekturik edo jarrera politikorik indarrez ezarri nahi: borroka armatua, gure Herriarentzako demokrazia statusa lortzearen baldintzapean egon da (eta halaxe dago).

2.1.4. Prozesu eratzailera bidean, subiranotasuna praktikan jarritz

(115) Fase politiko berriari hasiera emateak ezin zezakeen Ezker Abertzalea "bake-prozesu" hutsal eta manipulagarriaren kaiolan itxi, Madrilgo gobernu tentsioa sortzen duten trintxera probokatzailerean - inongo asmo politikorik agertu gabe, gainera - irmoturik dagoela.

(116) Euskal Herriaren marko juridiko-politiko berria zehaztea dela eta, gehiengo politiko, sindikal eta sozialaren ekimenez, egiazko bake-prozesurantz (arazo politikoa ain-

Presoen eskubideen defentsan, Lizarra-Garaziko akordioa sustatzean eta bi Estatuen zapalkuntzari erantzuna ematean, LAB, ELA, EHNE, ELB, ESK, STEE, eta HIRUK garatu duten ekinbide bateratuak, Euskal Herriarentzako bake eta demokraziazko etorkizuna ekartzeko euskal sindikalismoak harturiko konpromisoa agerian utzi du.

tzat hartzea, mugarik gabeko elkarrizketa egitea, konponbide demokratikoa bilatzea) gerturatzeko urratsen artean lotura zuzena egon zedin eskatzen zuen Aljerrek eta beste hainbat prozesutako eskarmentuak.

(117) Hau da, prozesu demokratikoaren - "bake-prozesua", batzuen hiztegian - eta Euskal Herri subiranoaren eraikuntza politiko-instituzionalaren arteko lotura ezarri beharra zegoen, ezinbestean.

(118) Udalbiltza martxan jartzea, Gasteizko gestioan PNV-EAk PSOErekin haustea eta elkarlan politiko-instituzionalean aritzeko bide berriak irekitzea izan dira prozesua finantzatzeko funtsezko elementuak eta, aldi berean, PP eta PSOEren jarreraren aldaketa behartzeko tresnak.

(119) Kontu hauek dira Madrilen eta Parisen benetako kezka sortu dutenak, Euskal Herrian ziklo berria hasi dela eta, - konstituzio-aurreko faseari dagokion bezalaxe - beraiei baimenik eskatu gabe, ziklo hori edukiz betetzen hasi garela nabarmentzen dutelako.

(120) Prozesuaren sakonerak eta atzera itzultzeko ezintasunak agindu dute Estatu horien jarreretan aldaketak egitea: prozesua lehertzen saiatzeko fasea ahitu zaielarik, baldintzak eta trabak jartzeko urratsa izango dute hurrengoa.

(121) Fase hau funtsezkoa izango da, berriro ere, Madrilek eta Parisek hemengo oreka desegiteko egin ditzaketan proposamenak direla eta. Indar politiko eta sindikalek zehaztu beharko dituzte marko juridiko-politiko berriaren edukiak eta hauek garatu eta legitimatzeko mekanismoak, 1977-79 urteetako prozesuaren tankerakorik izan ez dezagun.

(122) LABen ustez, subiranotasunezko estrategiaren klabea hauxe da: nazio-erakuntzan subiranotasunezko egintzak gauzatzea; hasiera-hasieratik, gainera.

2.1.5. Euskal sindikalismoa ziklo-amaiera honetan

(123) Euskal Herriari zor zaizkion eskubide demokratikoak lortu eta errespetatzeko borrokan eginkizun handia bete du euskal sindikalismoak

(124) IV. Biltzar Nagusiak agindu zuenez, askatasun demokratikoak lortzeko eta marko juridiko-politiko berriaren inguruan indarrak metatzeko gure Herriak aurrera darman borrokan euskal sindikalismoak betekizun handia du: LABeko militantzia osoaren jardueran eta konpromisoan, agindu hura goitik behera bete da.

(125) Presoen eskubideen defentsan, Lizarra-Garaziko akordioa sustatzean eta bi Estatuen zapalkuntzari erantzuna ematean, LAB, ELA, EHNE, ELB, ESK, STEE, eta HIRUK

1998ko apirilaren lanuzte partziala izan ondoren, 1999ko maiatzaren 21ean izaniko greba orokorrak argi eta garbi erakutsi zuen euskal sindikalismoaren nahia: eskakizun ekonomiko eta sozialetan (35 lanorduko astea eta soldata soziala) sujetu aktiboa izatea, alegia. Helburua: bi alor horietan CCOO eta UGTren eredu sindikalak (bere burua sistemaren eskuetan utzita, Euskal Herria eta beste herri batzuetako eskakizun demokratikoen kontra jardutea) agerian jartzen zuen mendekotasuna gainditzea.

garatu duten ekinbide bateratuak, Euskal Herriarentzako bake eta demokraziaizko etorkizuna ekartzeko euskal sindikalismoak harturiko konpromisoa agerian utzi du. Langile gehientsuak bat datozen helburu horrekin, nahienetako bat baita hori denentzat

(126) Horrez beste aldera, zeharo, PPren strategiaren murrizketazko jarrera erre-akzionariora heldu diote CCOO eta UGTk. Alde batetik, beste sindikatuek hartutako konpromisoa usteltzat joaz, eskuinaren eskema analitiko atzerakoien bidez: gai "politikoetan" sindikalismoak esku hartu behar ez duela eta autodeterminazio-eskubideak langileria zati-tzen duela argudiatuz, alegia. Beste aldetik, euskal arazoan sorturiko egoera berriari dago-kionez, PP-UPN-PSOEren strategiaren uztarpeko diskurtsoa garatuz.

(127) Oraingo marko juridiko-politiko gaitzeari eta Euskal Herriaren eraikun-tza ekonomiko eta sozialean oinarrituriko edukia zehazteari dagokionez, euskal sindikalis-moak emaniko urratsak ere aitzindaritzat har ditzakegu.

(128) 1994ko otsailean planteatu zelarik, Lan Harremanetarako Euskal Gunea eta Euskal Esparru Sozio-Ekonomikoaren eskakizuna etengabe aurkeztu dute LABek eta ELAk: eskakizuna indartu egin da, 1999ko Aberri Egunean bi sindikatuok, EHNE eta ELBrekin batera, jendaurrean agerturiko konpromisoan. Bertan, egungo ziklo konstituzio-nal-autonomikoa amaitutzat emateaz gainera, subiranotasunezko klabeen marko juridiko-politiko berria osatzeko deialdia egin genuen, euskal langileen eskakizunak bideratzeko egoki eta eraginkorra izango zelako tresna hori. Hau da, Euskal Herria sozial eta politikoki eraikitzeke lanabesa izango genuen.

(129) 1998ko apirilaren lanuzte partziala izan ondoren, 1999ko maiatzaren 21ean izaniko greba orokorrak argi eta garbi erakutsi zuen euskal sindikalismoaren nahia: eska-kizun ekonomiko eta sozialetan (35 lanorduko astea eta soldata soziala) sujetu aktiboa izate-a, alegia. Helburua: bi alor horietan CCOO eta UGTren eredu sindikalak (bere burua sis-temaren eskuetan utzita, Euskal Herria eta beste herri batzuetako eskakizun demokratiko-en kontra jardutea) agerian jartzen zuen mendekotasuna gainditzea.

(130) Huraxe izan zen Hego Euskal Herrian, euskal sindikalismoaren ekimenez eta protagonismoarekin, egin zen eduki sozio-ekonomikoko lehendabiziko Greba Orokorra.

(131) Greba hark, lan-jardunaldia murrizteko eta soldata soziala kobratzea lortze-ko euskal sindikalismoak Patronalaren eta Administrazioen aurka aurrera daraman lehiaz-ko strategiaren osagai bat izateaz gainera, garrantzi handiko beste zerbait ere erakutsi zuen: euskal langileen borroka - eta erreibindikazio - espazio berariazkoa Euskal Herria dela onarturik, klaseen arteko elkartasuna praktikan jartzeko prest gaudela.

Bi Estatu horiek Euskal Herrian duten demokrasi gabezia gizarte osoaren aurrean erakutsiko duen gehiengo politiko, sindikal eta soziala osatu behar dugu, proposamenak egin eta lehian aritzeko gauza izan gaitezen.

2.2. Prozesu fase honen ezaugarriak

2.2.1. Fase politiko hau kontzeptualizatuz

(132) Bizi dugun prozesu honetan, ideologia, kultura politiko, osakera eta klase-interes desberdinak dituzten indarrek harturiko konpromisoek, izaera taktikoz elkarlanean aritzeko klase anitzeko esparrua osatzen dute; hortik sortuko da eraikuntza nazional eta sozialaren estrategiaren euskarri izango den subiranotasun eta askatasunezko zelaia.

(133) Bestela esateko, bizi dugun prozesu edo aldakuntza politiko honetan elementu eragile batzuk - Estatu espainiar eta frantsesarekin dugun norgehiagoka horretako osagai estrukturalak, hain zuzen - eta elkarlan taktikoa ditugu: denen artean bideratuko da, arian-arian, euskal nazioaren eraikuntza, alderdi sozial eta politikoetan.

(134) Ezker Abertzaleak bizi duen une politikoan eskaintza politiko eta organizati-boa eratu behar du: ekimen hori, indar abertzale eta ezkertiarrek metatuz, eraikuntza nazional eta sozialeko ondare nagusietako bat izango da.

2.2.2. Aldakuntza honetarako klabeak

(135) Aurrean dugun aldakuntza politikoan sekula baino premiazkoak ditugu euskal indar politiko eta sindikalak, prozesu eratzaile berriak izango dituen eduki eta mekanismoak taxutu eta praktikan jartzeko.

(136) Estatu espainiar eta frantsesak, prozesuaren sendotasuna antzematen duten neurrian, abertzale eta aurrerakoen mugimenduaren parte bat gutxienez "elkargune" berri batean ipintzeko helburuz, proposamen edo interferentziak egingo dituzte; horri esker, indarrean dugun status hauxe pittin bat makilaturik, berariazko euskal errealitate honen alienazio politiko, kultural eta soziala sakonduz segitu ahal izango dute.

(137) Frankismotik irteteen, Estatu espainiarrak eskaini zuen erreforma pozoitsuan sartu ziren hainbat indar politiko. Oraingo bidegurutzean, aldiz, indar abertzale, demokratiko eta aurrerakoi guztiek hartu behar dute aurrea, bi Estatuak indarrez ezarritako baldintzak gainditzea lagunduko duen subiranotasunezko estrategia demokratikoan aurrera egiteko.

(138) Bi Estatu horiek Euskal Herrian duten demokrasi gabezia gizarte osoaren aurrean erakutsiko duen gehiengo politiko, sindikal eta soziala osatu behar dugu, proposamenak egin eta lehian aritzeko gauza izan gaitezen.

(139) Osaketa hori antolatu behar dugu printzipio politikoak sendo edukita, konpromisoz, jarduera instituzionaletik eta mobilizazio sozialetik, desobedientzia eta intsumi-

Estatu espainiar eta frantsesak bitan banaturik, euskal sujetu nazionalaren bakanketa areagotu egin du Hego Euskal Herriaren zatiketa administratibo-instituzionalak.

sioa bultzatuz. Esan beharrik ez: gehiengo antolatzea bezain garrantzitsua da helburu jakinen inguruan gehiengo eragitea.

(140) Nahi eta konpromiso praktiko horietatik antolatu behar ditugu militantziazko geure jarduera eta ahalegin guztiak, bi Estatuak igortzen dizkiguten probokazioei erantzun demokratiko sendoa eman diezaiegun. Aurrerantzean, borroka politikoko metodoak agertoki berriari eta euskal gizartean sortuko diren konpromiso kolektiboen nolakotasunei egokitu beharko zaizkie.

(141) Euskal herritar gehienon kontra agertzea izango dute bi Estatu horiek nazioarteko panoraman eta alor sozialean legitimitatea galtzeko bidea; era berean, borroka politikoan zeinahi bide erabiltzea legitimatu ahal izango du horrek.

(142) Prozesu horretan LABen autonomia sindikala zuzen ulertu beharra dago. Aldakuntza politiko honen ondorez gehiengo instituzional berriak sortzeak ez du sindikalismoaren jarrera auzitan jarri behar; bestetik, ez dugu zertan pentsatu gehiengo horiek egoera politiko normalizatu bateko errealitate direnik.

(143) LABek gogotik hartuko du esku Lizarra-Garaziko alderdi politiko, sindikatu eta erakunde sozialek osaturiko fronte demokratiko horretan, Euskal Herri osoarentzat marko juridiko-politiko berria sortuko duen prozesu eratzailea indar biziz bultzatuko du eta, esan beharrik ez, euskal langileen gaurko eta biharko eskakizunei erantzun emango die.

2.3. Prozesua eta Euskal lurraldetasuna

(144) Estatu espainiar eta frantsesak bitan banaturik, euskal sujetu nazionalaren bakanketa areagotu egin du Hego Euskal Herriaren zatiketa administratibo-instituzionalak.

(145) Països Catalans-etan bezalaxe, Euskal Herriaren hegoaldea zatitzearen helburu nagusia euskal sujetu nazionala - subiranotasuna eta autodeterminazio-eskubidea betearazteko funtsezko elementua - baliogabetzea zen.

(146) Bere burua botere faktikoen aurrean legitimatzeko premia, printzipioak atzean utzita zegoen PSOE hura alde zutela, Estatu espainiarreko estrategiak ederki jabetuta zeuden Hego Euskal Herriko lau herrialdeen zatiketa administratiboak zuen garrantziaz.

(147) Nafarroari dagokionez, Hegoaldeko lurraldeak urtetan zehar eskema anexionistaz jorratu dugu: Nafarroa Euskadi da, baina horrek ez du balio izan Estatu espainiarren strategiari aurre egiteko. Alderantziz.

(148) Zazpigarren hamarkadan nazioarteko ezkerrek agertu zituen joera politiko-

Euskal sujetu nazionala izaki, gure etxea zein eta nolakoa den zehaztu eta halakotzat aitortzea hil edo biziko kontua dugu: honek jantziko du zentzuaz Euskal Herriko hiritarren nahia praktikan jartzea.

ek - geroztik porrot egin zutelarik -, Euskal Herriaren barne-antolakuntzaz pentsamolde homogenizatzaile eta zentralista hartzera eraman zuen Ezker Abertzalea, Nafarroa Euskadi da horretxan mesedetan. Desberdinak ziren barne-errealitate sozio-politikoak higituz, botere politiko eta ekonomikoa euskal Parlamentu eta Gobernuaren zentralizazioa planteatzeak erregionalista antieuskaldunen diskurtsoari bidea erraztu dio edo, gutxien-gutxienez, ahuldu ez du egin.

(149) Gure eskubide nazionalak bi fasetan (Iparraldea, Hegoaldea) errekonperatu behar direla pentsatzeak, euskal sujetu nazionala zatitzeaz gainera, estrategia nazionalik ez dagoela uzten du agerian eta gure subiranotasuna praktikan jartzea eragozten du.

(150) Hegoaldeko zatiketa eta Iparralde eta Hegoaldeko prozesuen ulertze gradualista, beraz, indar politiko abertzale eta aurrerakoi guztiok irmo gainditu behar ditugu, koiuntura historiko honetan erantzuna emateko gai garela erakutsiz.

(151) Errealitate diferente eta indar-koerlazio desberdinak ditugu abiagune, egia da; baina, Herri garen aldetik, zor zaizkigun eskubideak berriro eskuratu eta praktikan jartzeko estrategia nazionala taxutu behar dugu, argi eta garbi.

(152) Euskal sujetu nazionala izaki, gure etxea zein eta nolakoa den zehaztu eta halakotzat aitortzea hil edo biziko kontua dugu: honek jantziko du zentzuaz Euskal Herriko hiritarren nahia praktikan jartzea.

(153) Udalbiltza sortzea, Euskal Herri osorako prozesu eratzaile berria bultzatzeko estrategian aurrerapausu galanta izan da. Bestetik, erakunde sindikal eta sozialek aportazio gisa eskaintzen dituzten norabide eta diagnostikoak jorratu eta bideratzeko marko aproposa izan behar du Udalbiltzak.

(154) Erakunde instituzional horrek, irekita dagoen prozesu politiko osoa bultzatu behar du eta, era berean, etorkizunean sor litezkeen erakunde nazionalen sustatzailatzat agertu..

(155) Proiektuan jarritako ilusioak eta egindako ahaleginak gora-behera, Ipar Euskal Herriaren LAB ez da oraindik errealitate. Iparraldeko bizitza sozial eta ekonomikoari erantzuna emateko, industria eta zerbitzuen inguruan antolatu behar den egitura sindikal abertzale baten premiak hamaikatzeko mesfidantza, beldur eta zailtasun topatu ditu bidean. Lanean segituko du LABek Iparraldean Sindikatua zabaltzeko, aipatutako helburua bete dezaketan bestelako antolamendu-aukerak baztertu gabe, nolana ere.

Europar Batasunaren baitan, langileriaren defentsa, justizia soziala eta demokrazia garantizatzeko Euskal Estatua osatuko duten erakunde subiranoak sortzeari ezinbestekoa deritzo LABek.

3. INDEPENDENTZIA: DEMOKRAZIA POLITIKO ETA SOZIALAREN ALTERNATIBA

Sarrera

(156) Euskal Herria eraikitzen ari gara, eraikuntza-prozesuan dagoen nazioa da gurea. Halaxe da, nortasun hori aitortzen dioten oinarri objektiboen (hizkuntza, kultura-bereizgarriak, prozesu historikoa, erresistentzia-borrokak, etab) gainetik, hegemonia frantses eta espainiarraren aurkako oposizio latza egiteko ez ezik, bere burua politikoki nazio-tzat eratzeko nahia ere garatu delako bertan.

(157) Eragile politiko eta sozialen eta testuinguru historikoaren arabera, erabateko subiranotasunera iristeko kontzientzia eta erreibindikazio nazional horrek oraindik ere hainbat eduki eta adierazpen politiko desberdin dituen arren, askapen nazionalaren helburua Independentzia dela eta askapen sozialaren helburua Sozialismoa dela finkatu ditu LABek ere.

(158) Bizi garen testuinguru sozial, politiko eta ekonomiko honetan, askatasunez autodeterminatzeko eta independentzia nazionala eskatzeko eskubideak indar-indarrean daude. Herri honetako gizon-emakumeen nahi aske eta demokratikoan oin harturik, Lizarra-Garaziko akordioak Euskal Estatua sortzea helburu duen gehiengo politiko, sindikal eta sozialaren garapenari ateak zabaldu dizkio.

(159) Hori guztia oraintxe gertatzen ari da: frankismoaren ondoren porrot eginiko Estatu-ereduak Hego Euskal Herrian krisia bizi duenean, Ipar Euskal Herrian frantziar jakobinismoa auzitan jartzen ari denean eta, batez ere, Estatu klasikoaren karakterizazioa galarazten ari den Europar Batasunean integrazio ekonomikoa eta supraestruktura politikoa sortzen ari den une honetantxe. Erreibindikazio horrek ere garrantzi handia hartzen du, nazioartean autodeterminazio-eskubidea praktikan jartzea demokrazia politikoa garatzeko oinarri eta egonkortasunaren berme bihurtu duen testuinguruan.

(160) Bide horretatik, LABen iritziz independentzia nazionala da alternatibarik hoberena, Euskal Herriko gizon eta emakumeak Estatu espainiar eta frantziarraren aurka

Euskal Herriaren independentzia ez dugu inoren kontra eraiki nahi, elkartasunaz kontrako muga ekonomiko eta sozialak altxatuz; alderantziz ordea, Euskal Estatua - bertako hiritarren nahia errespetaturik - ipar eta hegoaldeko, Estatu frantziar eta Estatu espainiarreko, gure auzokiko harreman ekonomiko, sozial eta kulturalen sustatzailea izatea nahi dugu.

mantentzen dituen borroka historiko luzeari behin betikoz amaiera emango bazaio. Horrenbestez, Europar Batasunaren baitan, langileriaren defentsa, justizia soziala eta demokrazia garantizatzeko Euskal Estatua osatuko duten erakunde subiranoak sortzeari ezinbestekoa deritzo LABek.

(161) Gauza bera bestelako hitzekin esatearren, Euskal Estatua sortzea aldarrikatzen dugu: horren eraketan, nortasun kulturalaren garapenez gainera, askatasuna, demokrazia eta elkartasun soziala izango ditugu oinarriak; bestetik, unibertsaltasun zuzenaren euskarri direlako, herri eta kulturen arteko berdintasun eta elkartasunezko harremanak sustatuko ditugu.

(162) Euskal Herriaren independentzia ez dugu inoren kontra eraiki nahi, elkartasunaz kontrako muga ekonomiko eta sozialak altxatuz; alderantziz ordea, Euskal Estatua - bertako hiritarren nahia errespetaturik - ipar eta hegoaldeko, Estatu frantziar eta Estatu espainiarreko, gure auzokiko harreman ekonomiko, sozial eta kulturalen sustatzailea izatea nahi dugu.

(163) Beharturiko asimilazioaren uztarpean mende eta erdia eman ondoren, federalismoak (asimetriko zein simetrikoa) edo konfederazioak (Estatu espainiar plurinazionalaren proiektuaren barnean) ez dute erabat bermatzen gure eraikuntza sozial eta nazionala. Independentzia da subiranotasuna bermatzen dizkigun aukera bakarra, herrien arteko klase-elkartasunaren printzipio sendoak finkatzen dituen.

3.1. Egungo Estatuak

3.1.1. Apunte historikoak

(164) Nazio-estatuak XVIII. eta XIX. mendeetan sortu ziren, burgesiaren hegemonia ekonomikoa alor politikora igarotzean; era horretan amaiera eman zitzaien feudalismoari eta erregimen politiko absolutisteki. Horrela bada, XVIII. mendearen bigarren erditik XIX.aren bukaeraraino -behin baino gehiagotan, astinketa politiko iraultzaileak gertatuz; bestetan, klase eta erakundeen artean itunak eginik— Europako nazio-estatu handien sorrera ikusi genuen: Frantzia, Ingalaterra, Italia, Alemania eta, geroago, Estatu espainiarra.

(165) Prozesu hartan, Euskal Herria nazio-estatu sortzeko aukerak porrot egin zuen, euskal burgesia komertzial eta industrial berandu iritsi baitzen kapital-metaketa primitiboa egitera eta, gainera, Gaztelako aristokraziarekin bat egitea nahiago izan zuen, Batzar Nagusiek edo Euskal Estatuak (hauek, baserri-ekonomia autarkikoa maila juridiko-politikoan materializatzen zuten eta) ahalbidera ziezaieketena baino askozaz ere merkatu

zabalagoa eratzeko: horrela izango zuten aukera Estatu espainiarra sortu eta bertan esku hartzeko, Gaztela Erresumaren bihotzetik, izan ere.

(166) Euskal kapitalistentzat -Ybarra, Gandarias eta gainontzekoak -Karlismadetan liberalek irabaztea, Batzar Nagusien eskuduntzak indargabetzea eta hego Euskal Herria Estatu espainiarrean integratzea, beren klase-interesak errealitate bihurtzea zen, era guztietako euskal proiektu nazionalak baino egokiagoa, dudarik gabe.

(167) Burgesiaren hegemoniari esker eta agintean zegoen kasuan kasuko talde etnikoaren sostenguarekin eraiki zirelarik, Europako nazio-estatu handien sorrerak nortasun kolektiboa moldatu eta uniformetasun nazionala indarrez ezartzea ondorioztatu zuen maiz, horretarako Estatuaren baliabide administratibo eta betearazleez baliatu bazen ere. Garapen kapitalistak premiazkoa duen uniformetasuna Frantzia eta Britainia Handian ezarri zen, hainbat nazio-adierazpen zanpatu eta beharturik (gurean, konparazio baterako, Ipar Euskal Herrian). Bismark kantzilerraren Alemania indartsuak poloniar, lituaniar, dani-markar eta beste askoren bortxakeriazko germanizazioa aurrera eramaten ahaleginak egin zituen. Tsarren Estatu Finlandia errusiar bihurtzen saiatu zen eta ahalegin berean jardun zuen Baltikoko gainerako herrialdeetan, Ukrainian eta Kaukasoon. Beste horrenbeste gertatu zen Turkiako inperioan: Armenia eta Balkanetako lurak indarraren indarrez turkiar bilakatu nahi izan zuen botere zentralak.

(168) Geroago, inperialismoaren sorrera eta mundua elkarbanatzeko karrera etorri ziren. Menperaldian zehar Erresuma Batua, Frantzia, Errusia eta antzeko potentziak nabarmendu baziren ere, Estatu Batuak, Alemania eta Japonia ez zitzaizkien urrutitik etorri: horrela eman zitzaion hasiera, mende honetako bigarren hamarkadan, Hirugarren Munduko askapen-borrokei, Urriko Iraultzak eta Hirugarren Internazionalak suspertu edo sustaturik. Orduaz geroztik eta laurogeigarrenak arte, Estatu bilakatzen diren nazioen garaia izan zen, Hirugarren Munduko herri ugartan auzitan jarri baitziren egoera kolonial edo neokolonialak.

(169) Dena den, SESBen "egiazko sozialismoa" eraitsi zenetik (90.etatik) aurrera hasi zen Europako Estatuaren barnean nazioen jaiotze ugaria, Ekialdeko eta Balkanetako herrialdeetan: horri esker, I. eta II. Mundu Gerretan konpondu ez ziren nazio-arazo asko berriro ekarri dira azalera

(170) Baltikoko herrialdeen (Letonia, Estonia, Lituania) independentzia; aspaldiko SESBen integratutako beste nazio batzuen (Ukrainia, Bielorrusia, Georgia, Armenia...) independentzia; Txekosloveniaren zatiketa (Txekia, Eslovakia); Jügoslaviaren zatiketa (Eslovenia, Kroazia, Bosnia, Mazedonia, Kosovoko arazoa, Montenegroren aldentzea...)

Globalizazioaren ondorioa bi ahoko ezpata da: alderdi ekonomikotik bateraegile den bitartean, nazio-estatu zentralisten nortasuna ahuldu egiten du: Estatu horien izaera auzitan dagoenez, sakoneko berregituraketaren premia du.

(171) Nazionalismo askatzailea eta nazio berriak indarrez sortu izanak frogatzen duenez "benetako sozialismoak", autodeterminazioa itxuraz juridikoki aitortua zuen arren, aspaldiko arazo nazionalak konpontzeke utzi zituen eta, praktikan, agerian utzi zuen postulatu haien ahulezia (batez ere, Estatu plurinazionalak sortzeak ondorioztatu zuen hondamendia). Egoera hura, zenbaitetan, barne-kolonialismoen eta bazterkuntza kultural eta politikoaren iturri izan zen.

(172) Menpekotza kulturala eta ezarpen politiko-militarra dira batzuetan istilu biolentoak lehertarazten dituztenak; ez da egia, dudarik gabe (Mendebaldeko Estatu handietako propagandistek oihuka aldarrikatzen badute ere, beren nazionalismo chauvinistaz), mugimendu nazionalista askatzaileak zentzumenaz kontrakoak, fanatikoak direnik edo, gizartea aztoratzeko, elementu etnikoen amorrarazleak direnik ere.

3.1.2. Estatuez gaineko markoak eta nazioen jaiotza

(173) Mende honen erdialdera arte merkatu kapitalistak nazioartekoan egin zituen eragiketak: hartan, balioaren legea eta lanaren banaketa, funtsez, izaera nazionalekoak ziren. Bigarren Mundu Gerraren ostean, ordea, produkzio-sistema nazionalak hautsita, sistema mundializatuaren osagai bezala birsortzen hasi ziren, nazioz gainetiko merkatuak (supranazionalak) eratuz eta marko horien baitako integrazio ekonomikoa sustatuz.

(174) Komunikazioen iraultzari eta teknologia informatikoaren hedapenari hertsiki loturik doala, mundializazioak ez du esan nahi - ekonomilari batzuek ausarkeriaz horrela ulertzen badute ere - ekonomia nazionalak eta gestio ekonomikoaren estrategia nazionalak hutsaren hurrengotzat hartzea. Nahiz eta lotura ekonomikoak mundu osoan zehar zabaldurik dauden, merkataritza gehientsua erregio-mailakoa da oraindik ere. Europar Batasuneko Estatuak beraien artean egiten dute merkataritza, batik bat, integrazio ekonomikoa areagotuz. Europar Batasunak mundu zabalera eginiko esportazioa ia-ia ez da gehitu azken hogeita hamar urteotan.

(175) Globalizazioaren ondorioa bi ahoko ezpata da: alderdi ekonomikotik bateraegile den bitartean, nazio-estatu zentralisten nortasuna ahuldu egiten du: Estatu horien izaera auzitan dagoenez, sakoneko berregituraketaren premia du.

(176) Estatuez gaineko erakunde ekonomikoak (Europar Batasuna da hemen irudi hori gorpuzten duena) indarrean egoteak, Estatu zentralisten barne-kontraesanak ugaltu eta areagotzen ditu, Estatu horien eginkizun eta argumentazio ideologikoa indargabetzen ari baita. Prozesu horri esker, Estatu plurinazionalak sartuta dauden arren berez Estatu

gabeko nazioenak diren erakunde eta gobernuen garapena gertatzen ari da, logika osoz. Nazio horiek bortxatu dituzte nazio-estatu boteretsu handiek "merkatu nazionalaren" eta "uniformetasun nazionalaren" sorrera-prozesuan: era horretantxe hartu dute berriro beren nortasuna europar erakundeen markoan.

(177) Burokrazia zibil eta militar sendoaz "ederturiko" lege zaharreko Estatu zentralistak ostera sortzerik nahi ez badugu ere, marko nazionalan gestionatzen diren euskarri ekonomiko eta produktiboen bitartez nortasun nazionala, elkartasun soziala, kulturaren garapena eta herritarren bizimodu hobea lortzen lagunduko duen Estatu-plegu berria egokitzeko aukera ikusten dugu.

(178) Era horretako prozesuak ikusten ari gara orain bertan, Europako herrialde askotan ez ezik, mundu osoan ere:

Quebec: nazioaren erreibindikazioa eta autodeterminazio-eskubidea praktikan jartzea, Kanada herrialde kapitalista handian gertatu dira.

Erresuma Batuen baitan, Eskozia eta Galesen naziotasuna berpizten, Parlamentuak birsortzen hasi dira, jakina denez; era berean, Londresek Ipar Irlandako arazoa aintzat hartu izana gertakari nabarmena izan da.

Belgikan konfederazioa argi eta garbi planteatu dute waloi eta flandriarrek: Belgikako Estatuaren disoluzioaren aurrekina den horrek, Flandria eta Walonia bereiz (bakoitza bere aldetik) Europar Batasunean sartzeari ekarriko du.

Italiak bizi duen Estatu zentralaren krisi larri-larriaren irtenbidea Estatu osoaren federalizazioa omen da: zuzendaritza politikoa Iparraldeko Liga eta antzeko erakundeek eramango lukete.

Zentralizazio politikorako joera nabarmena duten beste Estatu batzuetan (frantsesean, adibidez), izaera nazionalako mugimenduak ikusi digutu aspaldi honetan: Korsika eta Britainian, adibidez.

(179) Europa monetarista eta ekonomizale horrek, oraingoz behintzat, ez du agerpenik izan alor sozial eta politikoa (funtsezko erakundeak Estatu kideen koordinatzaileak dira) eta indarrean dauden egitura nazionalak aldatzeko erabakirik ez da hartu bertan. Merkatu amankomunaren eraikuntzan bakarrik aurrerapausuak ematen diren bitartean, Europaren eraikuntzaren alor politikoko neurriak hartzei saihets egiten zaio.

(180) Horrek esan nahi du, noski, Estatu gabeko nazioen independentzi nahia betetzei Estatu zentralistek behin eta birritan emaniko ezetza aurrerantzean ere biribila izango dela eta, horrenbestez, egundoko mugimendu sozial eta politikoak eragin beharko direla. "Erregioen Europa" promes hutsala besterik ez da, eta ez txiripaz.

Estatu zentralista zaharretan oinarritzearen aurka eta erdigune politiko supranazionalak herrien errealitatek gertu eta langileen interesen arabera ez antolatzearen kontra agertuko da LAB, beti.

(181) XIX. mendean, Euskal Herria, Eskozia, Katalunia, Gales eta abarren gainetik pasatzeko "handiek" erabili zuten argudioa Estatuko nazionalismoen hedapena izan zelarik - beraien esanetan, nazio subirano gisa eratzeko "Historiara berandu iritsiak baitziren" -, orain beste muturreko teoriarekin ari zaizkigu, behin eta berriz: nazionalismoek ez dute zentzurik Europar Batasunean eta antzeko marko supranazionalan eta, nola ez, autode-terminazioak jada ez duela bere funtzio historikoa betetzen.

(182) LABekoek, aitzitik, uste dugu teoria horien atzean daudenak Estatu-arrazoia eta ideologia nazionalista menperatzailea daudela, eta espainiarra bezalako Estatu zentralistak direla herriak eta nazioak zanpatuz historikoki hazi direnak: beraz, haiexek zabaldu behar dizkiete ateak barne-errealitate nazionalari.

(183) Europan, kapitalen metaketa-prozesuan, amaigabeko periferia azpigaratuek inguraturik - geroz eta langabezia eta miseria gorriagoaren mesedetan - garapen-poloak sustatzea gaitzesten dugun indar berarekin, izari (dimentsio) politiko eta soziala funtsez Estatu zentralista zaharretan oinarritzearen aurka eta erdigune politiko supranazionalak herrien errealitatek gertu eta langileen interesen arabera ez antolatzearen kontra agertuko da LAB, beti.

3.2. Independentzia, interdependentziazko barruti politiko-ekonomikoan

(184) Europa horretan eta helburu estrategiko bezala, Euskal Herriaren independentzia egiazko demokraziatik eta justizia sozialetik aberastu nahi dugun europar proiektu baten osagai gisa ikusten dugu. Horrek esan nahi du Euskal Herriak, zor zaizkion erabateko subiranotasuna eta botere instituzionalak aitorturik, egitura politiko supranazionalan berdintasunez sartuko dela eta, erakunde horiek, Europako herri eta nazioen federazioan edo konfederazioan bildurik, langileen zerbitzutan egongo direla.

(185) Europar Batasuneko kapital industrial eta finantziariak bultzatu eta PSOEko gobernuek lehenik eta PPkoek geroago obedientzia zorrotzez aplikatu duten berregituraketa-politikak, Euskal Herrian XX. mendearen hasieratik garaturiko eredu sendo baldintzatu du, gizartean sekulako ondorioak eraginez.

(186) Siderurgian eta untzigintzan oinarrituta zegoela, euskal eredu ekonomikoaren bizkarrezurra izan zenaren aldakuntza teknologiko eta produktiboek, 80.etan eta 90.en hasieran ehun mila enplegu industrialen galera ekarri zuten.

(187) Europar Batasunaren premia ekonomikoek ezarritako aldakuntza gordin

Inongo asmo autorkiko edo isolatzaileez zeharo beste aldera, geure ekonomia eta produkzio-bitartekoez baliatuz, Europako gainerako nazio eta herriekin elkarlanean jardun behar dugula onarturik, Euskal Herriaren independentzia lorpen handia izango da gestio kolektibo demokratikoa antolatzeko eta geure eredu sozial alternatiboan aurrerapausuak emateko.

horren ondorioz, euskal ekonomiak aurrera egin du europar integrazio ekonomikoan, korporazio transnazional enpresarial handien mesedetan.

(188) Euskal finantza eta industriaren oligarkiak - botere faktiko eta erabatekoa, Estatu espainiarrarekiko harremanen beste fase batzuetan - joera globalizatzaileetan dihardu bete-betean eta euskal enpresario askok Europar Batasunean interes objektiboak dituztenez, bertan ordezkari zuzen eta eraginkorra martxan jartzeko mekanismo politikoaren premia dute. Hau da, mundializazioaren zenbait bilakaera eta ondorioren aurrean, eraikuntza nazionalak defentsazko baliabideak eskaintzen dizkie edo eskain diezazkieke.

(189) Faktore politiko horrek, PNVren proiektu politiko-ekonomikoa Estatu espainiarantz zabaltzeko "betidanik" egina zuen apustuan bide berriak urratu ditu. Euskal Herria antolatu eta garatzeko funtsezko elementu den neurrian, euskal gune sozio-ekonomikoaren balioaz eta ahalmenaz eginiko hausnarketek - Olloraren eskutik, batik bat - garrantzi kualitatiboa dute eta, aurrera begira, kontzientzia nazionalaren arrastorik ez duten sektore ekonomikoek alderdi horri eragin dizkioten menpekotza eta zamei bestelako helmugak adierazteko balio izan dute.

(190) Horrenbestez, Europar Batasunean ekonomikoki integratzeko prozesuan gaude, bete-betean, baina ez dugu joan nahi Europako botere ekonomiko handien joera ekonomiko eta politikoen uztarpean. Horretarako eduki behar ditugu geure bitarteko politiko eta ekonomikoak, hau da, Euskal Herrian demokrazia politikoa eta soziala eratzeko moduko baliabideak.

(191) Adiera horretan eta inongo asmo autorkiko edo isolatzaileez zeharo beste aldera, geure ekonomia eta produkzio-bitartekoez baliatuz, Europako gainerako nazio eta herriekin elkarlanean jardun behar dugula onarturik, Euskal Herriaren independentzia lorpen handia izango da gestio kolektibo demokratikoa antolatzeko eta geure eredu sozial alternatiboan aurrerapausuak emateko.

(192) Ekonomia bildu eta zentralizatzeko joeren aurka eta, era berean, harreman ekonomiko eta sozialetako dinamika desregulatzailleen gorakadaren kontra, independentziaren erreibindikazioa funtsezko balioa da, gizarteak bat eginik eta elkartasunez aurrera egingo badu.

3.3. Euskal Estatua: Euskal Herriarentzako alternatiba

3.3.1. Oinarrizko ezaugarriak

(193) Independentziaren aldekoa eta, beraz, europar proiektu komunean beste zei-

Euskal Estatuak integratzailea behar du izan baina, aldi berean, euskal herrialde bakoitzaren berariazkotasuna onuragarritzat hartzea ere ezinbestekoa da. Beraz, bakoitzari bere nortasun instituzionala eta bere burua gestionatzeko gaitasuna aitortu behar zaio.

nahi nazio-estatu bezala esku hartuko duen euskal Estatua sortzearen aldekoa da LAB. Euskal erakunde subiranoek europar ente supranazionalaren eskuetan subiranotasun horren parte bat utziko dute edo horrekin batera konpartituko dute, baina ez utziko dute Estatu frantses eta espainiarraren eskuetan eta ez horiekin konpartituko dute. Euskal Herria beste nazio-estatu bat izango da, beraz, eta Europar Batasunaren aurrean egungo beste edozein nazio-estatu duen status ber-bera izango du.

(194) Beste aldetik, LAB ez dago XIX. mendeko nazio-estatuak orain berriro sortzearen alde: haiek, lurralde eta merkatu-integratziora begira, berebiziko burokrazia zibil eta militar zentralizatzailea ezarri zuten eta. Pirinioez bi aldeetako sei euskal herrialdeak bilduko dituen erakunde-marko subiranoa (eta honek ondorioztatzen duen guztia: hizkuntza, kultura, eta erakunde aniztasuna) sortzearen alde dago LAB.

(195) Euskal Herriaren lurraldez lurraldeko egituraketan LABen iritziz beharrezkoa da herrialde-egitura historikoak baloratu eta sustatzea. Era berean, udalerrak duen garrantzia handia da, euskal herrialde bakoitzaren berariazkotasuna (berezitasuna) aintzat hartzeko eta herritar guztien eskuhartze demokratikoan positiboki eragiteko.

(196) Euskal Estatuak integratzailea behar du izan baina, aldi berean, euskal herrialde bakoitzaren berariazkotasuna onuragarritzat hartzea ere ezinbestekoa da. Beraz, bakoitzari bere nortasun instituzionala eta bere burua gestionatzeko gaitasuna aitortu behar zaio.

3.3.2. Euskal Estatua eta gizarte-aldakuntz

(197) Euskal Herriaren Estatua sortzearen aldeko garelara esatean ez dugu Estatu horren eredu sozialaz geure jarrera azaltzen: une horretan, Euskal Herrian eta Europan dauden indar-koerlazioen arabera eratuko da alderdi hori, noski.

(198) Estatua desegiteko garaia dugula dio orain ultraliberalismoak, argudio soil bat ezarrita: Estatuak garapen ekonomiko eta lehiakortasuna eragozten die oso ongi erregulatuak ez dauden ekonomiei. Asmo horren atzean, kapitalak interesak aurrera ateratzeko espazio ekonomiko eta politikoak lortzeko duen neurrigabeko nahikeria gordina ezkutatzen da: espazio ekonomiko aske eta erregulatu gabe horietatik zuzenduko du kapitalak bere buruaren eta bere eragin ekonomiko-politikoaren hedapena. LABen ustez, mantendu ez ezik, zabaldu eta hobetu behar dugu Estatua, demokrazia sakontzeko estrategia nagusiaren funtsezko elementua baita.

(199) Merkatuak, bere kasa uzten badugu, sekulako desoreka eta desmailak era-

LABen aburuz, nazionalismo askatzailea eta internazionalismoa ez dira elkarren kontrako kontzeptuak, bata bestearen osagarriak baizik.

gingo ditu. Merkatu kapitalistaren okerreko ondorioak zuzentzeko eta aberastasuna ahalik eta berdintasun handienaz banatzeko, funtsezkoa izan behar du Estatuaren eraginak.

(200) Bai lehen sektorean, bai garrantzi estrategikoko industri eta merkatal espazioetan ekonomiaren eta ekonomia sozialaren eragile izango den neurrian, sektore publikoa indartzearen aldekoa da LAB.

(201) Baliabide ekonomiko eta mediatiko mugatu-mugatuak edukitzea oztopo dugun arren, gure ustez proiektu abertzalea berebiziko balorea da egituraketa eta elkartasun sozialari dagokionez: politikoki arras erakargarria da - halaxe zor baitzaio gizartearen euskarri diren indar sozial, politiko, kultural eta sindikalen eraginari, langileriaz osaturiko gehiengo horren interesei erantzuna emango dien aldakuntza-alternatiba antolatuko bada - eta, nola ez, inguruetan eragin onuragarria sortzen du.

3.3.3. Independentzia eta klase-elkartasuna

(202) Independentzia erreibindikatzeko eta nazioa eraikitzeko asmoa izateak ez du inondik ere esan nahi, klase-sindikatuaren garen aldetik, intsolidario izango garenik edo Europar Batasuneko eta mundu osoko beste nazionalitate eta herrietako zanpatu eta zapalduz ahanztiko garenik.

(203) LABen aburuz, nazionalismo askatzailea eta internazionalismoa ez dira elkarren kontrako kontzeptuak, bata bestearen osagarriak baizik. Gogora dezagun geure nazioa eraikitzea eta beste herrialdeekin -langileekin eta sektore zapalduenekin - elkartasunez jardutea Ezker Abertzalearen elementu tradizionalak direla.

(204) Sindikatu abertzale garen neurrian, sortu ginenez geroztik ezker espainiar politiko eta sindikalak, langileriaaren kontzepzio ekonomizista adierazten duten balizko jarrera unibertsalistetatik egin dizkiguten kritikak gaitzesten ditugu, sarri askotan nazionalismo espainiar chauvinista estaltzen baitute kritika horiek: nazionalismoak merkatu estatalean klase-kontzientzia hartzea mugatzen duela, sozialismoa eraikitzeko espazio ekonomiko zabalak egokiagoak direla edo, Europar Batasuna hor dela, nazio txiki bat sortzeko gogoan anakronikoa dela, adibidez.

(205) LABen iritziz, harreman laboralen desregulazioa eta gizartearen indibidualizazioa goستن dituzten joeren aurka, nazionalismoaren kohesio sozialak klaseen arteko elkartasuna eta borroka hobeto antola daiteke nazionalismoaren kohesio sozialetik. Euskal Herrian sindikalismo abertzale indartsu eta borrokalari bizirik irautea dugu horren adibiderik argiena.

LABen iritiziz, harreman laboralen desregulazioa eta gizartearen indibidualizazioa goresten dituzten joeren aurka, nazionalismoaren kohesio sozialak klaseen arteko elkartasuna eta borroka hobeto antola daiten nazionalismoaren kohesio sozialetik.

(206) Langile-kontzientzia moldatzean unibertso nazional osoak (sinbolikoa, mitikoa, afektiboa, kulturala, linguistikoa, politikoa, etab) mespretxatu, gaitzetsi edo gutxiestea da, gure ustez, erabat jarrera erreazionario eta kaltegarria, errealitateak maiz frogatu izan duenez: espazio ekonomiko zabalek ez dute erraztu langileriaren batasun, kontzientzia eta antolakuntza handiagorik edo hobetik erdiestea.

(207) Nazionalismo iraultzailea Europako sindikalismoak ere kritikatu du: honek, korrante sozialdemokratek zamaturik eta agintean dauden ideologia nazionalistez kutsatuta, Estatu gabeko nazioek egiten dituzten mugimenduak mesfidantzaz ikusten ditu.

(208) Baina mesfidantzak gainditu, loturak egiten saiatu eta, bai Europan bai mundu osoan ere, eginkizun komunak planteatu behar dira. Pedagogia politiko eta sindikaletik, sindikalismo abertzaleak zerbait ulertarazten ahalegindu beharko du: naziotasuna bidezko kontu demokratikoa izateaz gainera, kapitalismo ultraliberalaren jokaeraren (zentralizazio politiko eta ekonomikoa) kontra, Europar Batasunaren eta gizarte-ereduaren egituraketa politikoan ikuspegi iraultzaile eta aurrerakoia eskaintzen duela, alegia.

3.3.4. Euskal Estatu: demokrazia eta unibertsaltasuna

(209) Jarduera demokratikoa, elkartasuna eta unibertsaltasuna balioz hornitzen duen erreibindikazioa da independentzia.

(210) Egungo Europar Batasuneko beste Estatuaren ezaugarrien antzekoez hornituriko euskal Estatu sortzeak ez du inola ere esan nahi joera arkaizistak indartuko direnik edo, are gutxiago, alor politiko eta kulturalako balio unibertsalak gaitzetsiko direnik. Aitzitik zeharo, euskal nortasun nazional eta kulturalaren garapenetik unibertsaltasunera egin dezakegun (eta alderantziz, hark egin diezagukeen) ekarpena askozaz aberatsagoa da.

(211) Bide horretan barrena, modernotasun eta unibertsaltasunaren kontzeptu "jakinetan" instalaturik dauden - eta, askotan, sasi-ezkerreko ikuspuntutik, nazio zapalduen eskubideak eta ekarpen sozio-kulturalak gutxiesten dituzten - sektore batzuen diskurtsoa gaitzesten dugu.

(212) Adiera horretan, Euskal Herriko gizon eta emakumeen nahia askatasunez eta demokrazia jartzea errespetatuz, euskal instituzioek erabateko subiranotasuna edukitzeak areagotu egiten du hiritarrek beren erabaki politiko eta ekonomikoak hartzean demokrazia eta partaidetza.

(213) Autodeterminatzeko Eskubidea demokraziaren funtsetako bat dela jakinik, eskubide hori sustatu eta praktikan jartzeari esker, kolektibitate nazional kohesionatuek

Euskal Estatuaren sorrerak, Estatu frantses eta espainiarreko herriekin gure harreman ekonomiko eta kulturalak areagotzeko balio beharko du.

gizateria osoaren garapen demokratikoan parte hartu eta ekarpenak egin ditzakete.

(214) Horregatik, espazio supranazional ekonomiko-politikoak egituratzearekin batera, nazio-errealitateen garapena bultzatzea kohesio eta elkartasun soziala bermatzeko eta egonkortasuna demokrazia areagotzeko faktore garrantzizkoa dugu.

3.3.5. Euskal Estatuaren fluxu sozio-ekonomikoak

(215) Euskal Estatuaren sorrerak, Estatu frantses eta espainiarreko herriekin gure harreman ekonomiko eta kulturalak areagotzeko balio beharko du.

(216) Arazoari konponbide politikoa emateari, prozesu eratzaille berria zabaltzeari eta, bidezkoa balitz, euskal Estatua sortzeari esker, urte eta mende askotako borroka, eraso eta mesfidantzak gainditu ahal izango ditugu, nahiz gehien-gehienetan eraso, borroka eta mesfidantza horiek Estatu horietako gobernuetako buruzagiek sustatu izan dituzten.

(217) Euskal kultura eta ekonomia bultzatzearekin batera, (Herri honen ondare historiko diren) kultur errealitateak errespetatzea eta, bereziki, elkarlan ekonomiko eta kultureko ekimen berrien garapena indartu beharko dira.

(218) Argi baino argiago utzi behar dugu euskal subiranotasuna - balizko euskal Estatua - ez dela inoren edo ezeren kontra eraikiko; alderantziz, desberdinak izanik, elkarbanatzeko gauza asko dituzten komunitateen arteko harremanen normaltasuna eta demokrazia areagotzen duen alternatiba da.

3.4. Euskal Herriaren independentzia: demokratikoki antolatu eta irabazi beharreko alternatiba

(219) Independentziaren aldeko mugimenduak, Euskal Herriko gizartearen gehiengoak proiektu horrekin bat egin dezala lortu behar du. Baldintza demokratiko horixe bete behar da, Euskal Herriaren independentzia eta askapen sozialeko proiektua legitimatzeko.

(220) Metodo demokratikoen aldeko apustu horrek ezinbestekoa du ideia eta proiektu politikoak agertu eta eztabaidan jartzeko espazio demokratikoa. Eta espazio hori, euskal herritarren nahia errespetatuz eratu behar da, Estatu espainiar edo frantsesak inongo hipotekarik ezarri gabe eta inolako injerentziarik eragin gabe. Kontu hau erabatekoa da, Euskal Herriak oraindik ere nozitzen duen arazo politiko biolentoa gainditu ahal izateko.

(221) Lizarra-Garaziko oinarri demokratikoak eta ondoriozko marko juridiko-poli-

Horrek esan nahi du gure nazio izate hau ez dugula hartzen ideologia baztertzaille eta xenofobotzat, pentsamolde integratzaile eta kultura anitzek osatutzat baizik, Euskal Herriaren subiranotasun politikoaren proiektuan.

tiko berria onartuta antola daitekeen eszenario politikoa, gestio politiko eta borroka demokratikoko espaziotzat jo beharra dago: bertan, gure tesiei jarraiki, independentziaren aldekoitasunak aurrera egin beharko du.

(222) Aldarrikatzen dugun independentziazko proiektuak postulatu demokratikoak ditu abiagune, bai autodeterminazioaren sujetu politikoa ulertzeko eran (Euskal Herrian bizi eta lanean ari diren pertsona guztiak dira), bai Estatu espainiarreko gainontzeko nazionalitateetatik datorren biztanleriaren sektore horren ezaugarri linguistiko eta kulturalak errespetatzeari dagokionez ere. Horrek esan nahi du gure nazio izate hau ez dugula hartzen ideologia baztertzaille eta xenofobotzat, pentsamolde integratzaile eta kultura anitzek osatutzat baizik, Euskal Herriaren subiranotasun politikoaren proiektuan.

(223) Independentziak eraikuntza nazionalaren ondorio izan behar du. Prozesu horretan, erabateko demokrazia politikoan eta subiranotasuna praktikan jarriz, independentziaren aldeko aukera hori gorpuztuz joango da Euskal Herriko gizon eta emakumeek osaturiko gehiengoa.

4. MARKO JURIDIKO-POLITIKO BERRIA. DEMOKRAZIA ETA SUBIRANOTASUNA

4.1. Gogoeta orokorra

(224) Euskal Herriak bizi duen une historiko garrantzitsu hau denok egokiro barneratu eta proiektatu behar dugu, Estatu espainiar eta frantsesak azken bi mendeotan planteatu izan dituzten eraso - eta txikizio-faseak - gainditurik, alor politiko, ekonomiko, sozial eta kulturalen, Herri honetako hiritarrek beren burua antolatu eta erabakiak hartzeko gaitasuna berriro eskura dezaten lortzeko.

(225) Autodeterminazio-eskubidea aintzat hartu eta praktikan jartzeko, euskal

Gobernu espainiar eta frantsesaren aurrean gehiengo aritmetikoak lortzea ezinbestekoa izango da, baina ez aski, tamalez: gehiengo horiek eragin egin beharko ditugu, beldur eta aurreiritzien gainetik, bi Estatu horiei jasanezin bihurtuko zaion estrategia aurrera eramanez.

subiranotasuna irabazteko borrokak, batetik, eta geure harremanetan demokrazia eta egonkotasuna lortzeko, eta beste herri edo marko supranazionalekin elkertasunez aritu ahal izateko borrokak, bestetik, esanahi ber-bera dute biek.

(226) Hortik ikusita, Euskal Herria demokratikoki eraikitzeko eta Estatu frantses eta espainiarrarekin harremanak eratzeke funtsezko euskarri bihurtu da Lizarra-Garazi.

(227) Euskal Herriko hiritarren aniztasunetik gure Herriaren etorkizun politiko, ekonomiko eta soziala denon artean eraiki behar dugula aipatzen denean, gure baiezko erantzuna soil da, eta hala behar du izan, gainera: horixe baietz, Euskal Herrian bizi eta lanean ari garen guztion artean, herritarren nahiaz kanpoko injerentziarik eta hipotekarik gabe.

(228) Adiera horretan eta euskal idazle baten esaldia geureganatuz, LABen iritziz, "euskal erabakiunea ez da bere aurka daudenek kontsentsuatu beharreko kontua; aurretiazko baldintza da, geroago lortuko den kontsentsua - zeinahi eratakoa dela ere - euskal gizartearen aurrean baldintza berdinetan gauza dadin".

(229) Egiazko jarduera demokratikoaren funtsezkoa den planteamendu honek, lehen instantzian, Madril eta Pariseko gobernuen ezetza topatuko du eta, seguru baino seguruago, itunduriko adostasun berri batean, egungo marko politikoa aldatzeko estrategia bat aurkituko du bidean hurrena, sektore abertzalaren baten atxikimendua (PNV) lortu nahi izango duena.

(230) Estatuaren interferentzia politikorako gaitasuna eta eskeintza politikoa egin eta honen inguruan gizartearen gehiengoa batuz, gure soberania egikartzeko gaitasuna proportzionalak izango dira. Euskal Herriaren lurraldetasuna eta euskal subiranotasunaren errespetutik, kanporantz zein barruan eduki nahi dugun erlazio eta botere politikoen eredua zehaztuko duen eskeintza politikoa.

(231) Hau da, Lizarra-Garazin kokatzen den oinarrizko kontsentsuak operatibizazioa, gauzapean zehatza izan behar du: zatiketa eta menpekotza estrukturalako zikloa gainditurik, euskal herritarrei - beren nortasun politiko eta instituzionala - europar proiektuan sujetu eta partehartzaile izateko aukera eman behar die.

(232) Marko juridiko-politiko berri baten operatibizazioaren mekanismo eta edukietan kointziditzeko beharrak baldintzatu edo zehaztuko du alderdi politiko, sindikatu eta erakunde sozialen benetako konpromisoa: adostasun horixe izango da Euskal Herriaren prozesu eratzaila egituratzeko abiagunea.

(233) Bertako erakundeak noski aitzindari izaki, euskal gizarte osoa da prozesu hori blindatu behar duena, frustrazio eta liskarren iturri izan litezkeen alferbatibei saihestu egiteko.

Euskal Herria eta Estatu espainiar eta frantsesaren arteko arazoa gainditzea eta egonkortasun politiko, ekonomiko eta soziala lortzea posible izango da baldin eta euskal nazioaren errealitatea aitortzen badute eta euskal herritarren nahia - inongo eskua sartzerik edo hipoteka jartzerik gabe - aintzat hartzen badute. Bestela, ez.

(234) Bistan denez, prozesua konplexua izango (izaten ari) da eta probokaziozko jarrerak eta prozesua bera baldintzapean jartzea gero eta indar gehiago hartzen ari dira. Horri denari buru egiteko, gehiengo soziala egituratu eta mobilizatzea izango dugu erabateko erantzuna.

(235) Hegemonia politiko eta sindikalen bila jardun behar dugu lortu arte, eta noski, gehiengo sozial horrek, dinamismo eta jarduera biziagoz erantzun behar du. Gehiengo horrek planteatzen dituen edukien alde gizartea eramateko hamaikatxo ekimenez josi behar da jarduera politiko-instituzionala.

(236) Gobernu espainiar eta frantsesaren aurrean gehiengo aritmetikoak lortzea ezinbestekoa izango da, baina ez aski, tamalez: gehiengo horiek eragin egin behar du, beldur eta aurreiritzien gainetik, bi Estatu horiei jasanezin bihurtuko zaion estrategia aurrera eramanez.

(237) Bidegurutze honetan, beraz, gure ahaleginak arazo historikoa konpontzera, egiazko demokrazia eszenarioa lortzera eta Euskal Herriaren etorkizuna instituzional, sozial eta ekonomikoki egituratzera zuzendu behar ditugu.

(238) Euskal Herriko gizon-emakumeok ezin utz dezakegu gure seme-alabentzako askatasun eta demokraziaren trena pasatzen utzi.

4.2. Demokraziako agertokia

(239) Euskal Herria eta Estatu espainiar eta frantsesaren arteko arazoa gainditzea eta egonkortasun politiko, ekonomiko eta soziala lortzea posible izango da baldin eta euskal nazioaren errealitatea aitortzen badute eta euskal herritarren nahia - inongo eskua sartzerik edo hipoteka jartzerik gabe - aintzat hartzen badute. Bestela, ez.

(240) Euskal Herriari indarrez ezarritako zatiketa edo banaketa administratiboa gainditu beharra dago, euskal nazioaren kolektibitatea aintzat hartuta, hasteko. Oinarrizko abiagune horretatik hasita, lurraldetasunak aurrera egin dezan dagoen bide bakarra, Euskal Herriko lurralde historikoetan, eskua ez sartzeko printzipioa indarrean edukitzea da: horrela, prozesu politikoa herritarren nahiak bakarrik baldintzatu eta zehaztuko du.

(241) Bake prozesuan, arazoaren konponketa-prozesuan, alderdi politiko guztiek eta bi Estatuak esku hartu behar dutela etsi-etsian sinesten dugularik, arazoari irtenbidea emango dion azken markorantz abiatzeko elkargune dugu Lizarra-Garazi.

(242) Lizarra-Garazik ez du alternatibarik, ez suzedaneorik ere: bere edukia guztiz demokratikoa da, euskal herritarren nahia (autodeterminazioa) errespetatzeak ez baitu

Alor politiko, sozial eta kulturean errealitate anitza da Euskal Herria. Beraz, barne-berariazkotasun edo espezifizitate horiek errespetatuz, garatuz eta integratuz antolatu beharko du bere buruaren jarduera instituzionala.

esan nahi halako edo bestelako proiektu politikoari atxikiko zaionik; aitzitik, ideia eta programa politikoak alderatzeko gune demokratikoa egituratzeko gutxieneko oinarria da hori.

(243) Zeinahi erabakiune sortzekotan, horrenbestez, Lizarra-Garazin xedatutako ardatzetatik sortu beharko da: bestela, bi Estaturen estrategiarentzat "jostailu" bihurtuko litzateke balizko foro hori.

(244) Erabakiune bat egituratzea, indar politiko eta sozialen artean izaniko elkarrikeria-prozesu sakonaren emaitza izan behar du, Lizarra-Garaziko adierazpenaren funtsezko hiru edukiak onartutik:

a) Izaera politikoko arazo historikoa da hau.

b) Elkarrikeria, negoziazioa eta akordioa bakarrik izan daitezke arazoaren konponbideak.

d) Behin betirako akordioa guztiz bide demokratikotik eman behar zaio: Euskal herritarren nahia errespetatzea, Euskal Herriaren hitza eta erabakia errespetatzea.

4.3. Marko juridiko-politiko berrirako bidean

4.3.1. Lurraldetasuna

(245) Euskal Herriko sei herrialdeentzako eskaintza politikoa izango delarik, marko juridiko-politiko berriak bere baitan botere instituzionalaren barne-egituraketaren eredu zehatz bat eduki beharko du.

(246) Euskal Herriaren egungo egoeratik (zatiketa administratiboa, indarren koerlazioak, etab.) haratago, izaera nazionalako proiektu politikoa jaso behar du euskal gizar-teak. Proiektu horrek, gehiengo sozialaren atxikipenez, Herriaren egituraketa ahalbideratu beharko du.

(247) Alor politiko, sozial eta kulturean errealitate anitza da Euskal Herria. Beraz, barne-berariazkotasun edo espezifizitate horiek errespetatuz, garatuz eta integratuz antolatu beharko du bere buruaren jarduera instituzionala.

(248) Horrenbestez, erakunde nazionalak egituratzearekin batera herrialdeetan ere gorpuztu behar dira tokian tokikoak: hauek, errealitate sozio-politikoak agertuz, lurralde hori gestionatu eta bultzatzeko moduko lanabes eta eskuduntzak izan beharko dituzte.

(249) Barne-egitura "federal" horrek ez ditu urritu edo kaltetuko euskal herrialdeen eskuduntzak; areago, erakunde nazionalen elkarkide eta osakide izaki, botere politikoaren demokratizazio handiagoaren eragile izango da.

(250) Bizi dugun aldakuntza-fase honetan, alor ekonomiko, sozial, kultural eta insti-

Egungo nazioarteko harremanen markoan, Euskal Gune Sozio-Ekonomikoa (EGSE) egituratzea dugu geure ahalmen eta baliabideen arabera garapeneredua finkatzeko era bakarra; beste aldetik, garapeneredu horrek euskal gizarte osoaren eskakizunak asebetetzeko balio izan behar du.

tuzionaleko espazioak maila guztietan gogotik jardun behar dugu lanean.

(251) Ikuspegi horretatik, Udalbiltzak prozesu eratzaileratu hau egituratzean sekulako eginkizuna bete eta, horrekin batera, bere buruaren hedapen eta finkapena sustatu ahal izango du.

(252) Udalbiltzak geroz eta garatzeko ahalmen eta operatibitate handiagoa hartu behar du, marko berria eta erakunde-arkitektura eraiki aurreko instituzioa den aldetik. Lehen euskal erakunde hori finka dadin ere ekarpenak egingo ditu LABek.

4.3.2. Eduki sozio-ekonomikoak

(253) Marko juridiko-politiko berri hori osatuko duten eduki eta behin-behineko mekanismoak ez ditu LABek zehaztuko, baina hori zuzen betetzea alderdi politikoek eginkizuna dute.

(254) Euskal erakunde sindikal eta sozialek, hori bai, protagonismo berezia agertu behar dute beren eskuhartzeari dagozkion kontuei buruzko erabakiak hartzeko garaian

(255) Euskal subiranotasunak (subiranotasun bidetik marko juridiko-politiko berria egituratzeak, alegia) gure gizartea kohesioz eta orekaz antolatzeke eskuduntzez hornitu behar ditu euskal instituzioak, alor ekonomiko eta sozialean

(256) Mugimendu sindikalak eraginik, euskal langile-gehiengoaren eskakizunak gauzatzeko borroka lehenbailehen lanabes eta eskuduntza politikoez jantzi beharra dago, operatibo bilakatuko bada.

(257) Europar proiektuan agertu eta parte hartuz, garapen ekonomiko eta sozial zuzen eta solidarioa posible bilakatuko duten lanabes eta eskuduntzak bereganatu behar ditu Euskal Herriak premia handiz, lanabes eta eskuduntza horiek, gizarte-eredu alternatiboa egituratzea ahalbideratuko dutelako.

(258) LABek aspaldiko partez eskakizun horiek marko juridiko-politiko berriaren funtsezko elementutzat jo izan ditu: Lan Harremanen eta Gizarte-Babespenaren Euskal Esparrua eta Euskal Gune Sozioekonomikoa.

a) Lan-Harremanen eta Gizarte-Babespenaren Euskal Esparrua

(259) Lan-Harremanen eta Gizarte-Babespenaren Euskal Esparruak (LHEE), eskakizun orokor izatetik eduki, lanabes eta eskuduntzez beteriko elementu bilakatu behar da, hemengo sindikalismoari eta euskal langileriarari bidea berdintzeko, Euskal Herriko aurrerako aldaketa sozialaren protagonista izan daitezen.

(260) Gure Herrian klase-borrokak (kontzientzia eta indar-koerlazioei dagokienez)

LABek hobesten duen alternatiba hau da: subiranotasunaren bidetik eta gehiengo politiko, sindikal eta sozialak eraginik, Euskal Herriko sei herrialdeentzako marko juridiko-politiko baten legitimaziozko ekitaldi batera edo plebiszitura biltzea.

dituen berariazko ezaugarriei Euskal Herrian egokiro erantzutea galarazten digu Paris eta Madrilekin dugun menpekotasun ekonomikoak.

(261) LHEE ez da botere-taula huts edo eskakizun abstrakturik. Enplegu - eta gizarte - alorretan subiranotasun eta botere politiko beteriko espazioa errebindikatzen dugu, euskal langileen oraingo eta geroagoko arazo eta eskakizunei (langabezia, prekarietatea, soldata soziala, etab.) erantzunik eman ahal izateko.

(262) LHEE ez da, berez, euskal langileen arazoak konpontzeko garantiarik, baina esparru horri esker geure indar soziala bideratu eta euskal esparruan gauzatu ahal izango dugu.

(263) Adiera horretan, exigitzen dugun LHEEren oinarriak hauek dira: babes sozial eta enplegu-gaietan berak izan dezakeen lege-ahalmen edo gaitasuna, Enplegu-Zerbitzu Publikoa sortzea eta Euskal Gizarte-Segurantzaren martxan jartzea.

b) Euskal Gune Sozioekonomikoa

(264) Egungo nazioarteko harremanen markoan, Euskal Gune Sozio-Ekonomikoa (EGSE) egituratzea dugu geure ahalmen eta baliabideen arabera garapen-eredua finantzatzeko era bakarra; beste aldetik, garapen-eredu horrek euskal gizarte osoaren eskakizunak asebetetzeko balio izan behar du.

(265) EGSE artikulatuaz ari gara, politika ekonomiko eta sozialez erabakiak hartzeko eskuduntza duenez, herriek osaturiko Europaren eraikuntzan elkarkidetzeta eta elkartasunean oinarrituriko harreman-ereduaren arabera. Eraikitzen ari den Europa insolidario horren zeharo kontrakoa, hitz batez.

(266) Gaurregun Europar Batasuneko Estatuak duten eskuduntzen goieneko muga berbera EGSEk eduki behar du, ezinbestez. Hortik aurrera, euskal sektore publikoa (berau baita sistemaren eraginkortasunaren bermea eta garapen orekatuaren garantia, alor sozial, sektorial eta territorialean) eta ekimen pribatua elkarren osagarri izatea da gure helburua.

(267) Ikuspegi horretatik, EGSEaren sorrera (eta bera finantziatu dezaketen politika sektorialak: finantza-sektorea, besteak beste) premia jorrazteko funtsezko elementuak eta estrategia egokiak, geure ekinbide sindikalaren alderdi programatikoan planteatu ditugu.

4.3.3. Prozesuaren ezaugarriak

(268) Subiranotasuna praktikan jartzean, euskal hiritarren nahia aintzat hartu edo ez hartzeak ezin du baldintzatu (eta ez du baldintzatu behar, gainera) marko juridiko-politikoaren ezaugarriak.

Plebiszitu-ekitaldi hori proiektatuko lukeen sujetu politikoa aurretiaz finkatzeko premia ere, sakondu beharreko klabeetako bat izango da

tiko berria operatibizatzerik.

(269) Bistan denez, Estatuak prozesu demokratikoa aintzat hartzea horren egonkortasunarentzat mesedegarri izango litzateke; horrela, kohesio soziala eragotziko luketen astinketa edo liskarrak saihestuko lirateke.

(270) LABek eginiko gogoetaren arabera, euskal subiranotasuna praktikan jartzea ezin egitura daiteke plebiszitu bakar batean; aitzitik, gutxiengoenganako errespetuz eta kohesio soziala bermaturik egituratu behar du gizarteak bere burua, piskanaka, euskal Estatuaren aldeko apustua adierazten duten gehiengo tinkoak alde daudela.

(271) Independentziari buruzko plebiszituak - ekitaldi bakarra balitz - galdera era zuzenean planteatuko luke, hau da, prozesu taktiko edo aldakuntzetatik gabetuta; beraz, independentziaren aldeko tesien kalterako polarizazio politikoa eragingo luke, une honetan.

(272) Aukera anitzeko plebiszituak (autonomia, marko berria subiranotasunaren bidetik, independentzia, etab.) ere zatiketa eragingo luke eta, horrenbestez, independentziaren aldeko aukerarentzat inola ere mesedegarriak ez liratekeen eragin desorekatzailleak ondorioztatuko lituzke.

(273) LABek hobesten duen alternatiba hau da: subiranotasunaren bidetik eta gehiengo politiko, sindikal eta sozialak eraginik, Euskal Herriko sei herrialdeentzako marko juridiko-politiko baten legitimaziozko ekitaldi batera edo plebiszitura biltzea.

(274) Plebiszitu-ekitaldi hori proiektatuko lukeen sujetu politikoa aurretiaz finkatzeko premia ere, sakondu beharreko klabeetako bat izango da. Helburu horretara begira, marko juridiko-politiko berriaren legitimazio-prozesua Udalbiltzak eta bere ekimenek xedatu behar dute.

(275) Marko juridiko-politiko berriaren funtsak, beraz, ez du izan behar oraingoa Madril eta Parisekin birnegoziatzea; marko berri hori prozesu eratzaille berri batetik sortuko da, euskal gizartearen ekimenez eta protagonismoz.

(276) Marko juridiko-politiko horren edukia erakunde politiko, sindikal eta sozialen artean adostu beharra dago, bi Estatuakiko negoziazioaren uztarpean jarri gabe. Estatuak negoziatu beharko dira - markoa onartuz gero - harreman instituzional edo ekonomikoetan gertatuko diren ondorioak.

(277) Euskal erakundeek itunduriko edukien "negoziazio" prozesuak enfrentamendura eramango gintuzke, aurreikustekoa baita bi Estatuaren estrategia: abertzale eta aurrerakoien mugimendua zatikatzea. Bestela esateko, baliteke 77-79 urteetako prozesua berriro gertatzea, bere arrisku eta ondorio kaltegarriekin.

Marko juridiko-politiko berri hori, subiranotasunez, Estatu frantziar eta espainiarreko ordenamendu juridikoetan nola egokituko den, bigarren mailako kontua da eta, hortaz, ez du gure estrategia baldintzatu behar.

4.3.4. Erritmoak. Borroka-bideak

(278) Prozesu eratzaille horren erritmoei dagokienez, LAB erakunde sindikaletik ideia orokorrak eskaini behar ditugu (ez, ordea, definizio edo zehaztapenak, hauek alderdi politikoen kontuak baitira, logika osoan).

(279) Prozesu eratzaille horren garapenean aldi edo fase zehatzak adieraztea zaila (baita hutsala ere, agian) gertatzen den arren, elementuetako beste bat izango da "denbora faktorea" eta hala jo behar dugu: ez da funtsezkoena, ez garrantzi handienekoa ere, baldin eta prozesuaren oinarriak garatuz badoaz.

(280) Estatuaren interferentzia eta jarrerak, gehiengo sozial berriek lehia demokratiakoan aritzeko izango duten gaitasunak, indarren koerlazioaren bilakaerak eta bestek izango dute eragina prozesuaren erritmoan.

(281) Prozesua gelditzen, baldintzatzen edo galarazten hamaika modutan ahaleginduko dira Estatuak: beraz, indar abertzale eta aurrerakoiek prest egon behar dugu, borroka instituzional eta sozialean aritzeko mekanismoez baliatzeko (indarrez ezarritakoaen aurrean desobedientzia eta intsumisioa, besteak beste), estrategia hori mendean har dezagun.

(282) Hortik abiatuta, borroka instituzional eta sozialean aritzeko tresna baketsu eta demokratikoak - kemen sozial guztiak, hitz batez - eragitea erabateko faktorea izango da prozesua aurrera bultzatzeko, eskema delegazionistei ihes egiteko, eta ikusle huts izateko tentazioari alde egiteko: horrelako jarrerrek gehiengo politiko eta sozial horren benetako indarra arrunt murriztuko lukete.

(283) Baldintzarik eta epe-mugarik gabeko su-etena eginez, ETAk harturiko erabakiari (zabaltzen hasi berriak garen ziklo historiko honetan, protagonismoa euskal gizartearen eskuetan uztea, alegia) euskal gizarteak erantzuna eman behar dio, prozesu hau bake, demokrazia eta subiranotasun atzeraezineko espaziorantz zuzenduz, eramanez.

4.3.5. Marko berria eta Estatu-ereduak

(284) Marko juridiko-politiko berri hori, subiranotasunez, Estatu frantziar eta espainiarreko ordenamendu juridikoetan nola egokituko den, bigarren mailako kontua da eta, hortaz, ez du gure estrategia baldintzatu behar.

(285) Estatu espainiarraren eredia agortu dela eta Estatu frantseseko nazio-errealitateek (Korsika, Euskal Herria, Britainia) ehun juridikoan aldaketak egitea exigitzen dutela egia nabarmena bada ere, horrelako egokitzapen juridiko-politikoen araberako harmo-

Gobernuen jarrera horri, prozesua protagonizatzen dugun indar politiko eta sindikalok elkarrekin eman behar diogu erantzuna; kontuan izan behar dugu, preso eta errefuxiatuen kontuan Madrilen eta Parisen strategiari eman behar diogun erantzuna prozesuaren parte dela.

nizazio-prozesu homogeneousi alde egin behar diegu.

(286) Estatu espainiarrari dagokionez, "eskubide historikoek" halako nahiz beste-lako egokitzapena egiteko eskubidea ematen diguten; Estatu espainiarraren egituraketa federal simetriko edo asimetrikoak marko juridiko-politiko berria Estatu-ereduan txertatzea ahalbideratuko lukeen; Estatu Konfederala eratzea posible litzatekeen... eta antzeko kontuei buruzko eztabaidetan aritzeak ez du gure jarrera eta erritmoak baldintzatu edo aldarazi behar.

(287) Dударik gabe, Euskal Herriak beste herriek aurrera daramatzaten prozesuetan efektu mesedegarriak eragin nahi ditugu. Seguruena ere, katalan, gailego eta beste herri batzuekin elkarlanean aritzeko dinamikak sustatu daitezke. Baina euskal abertzale eta aurrerazaleen mugimenduak autonomo jardun behar du bere estrategian, gehiengoaren nahia praktikan jartzean nolako eduki eta lanabesak baliatu behar diren zehazteko unean.

4.3.6. Prozesu eratzaila. Presoak kalera atzeratzea

(288) Alderdi politiko eta sindikatu abertzale eta aurrerakoiek irekitako prozesuak makinabat probokazio eta baldintza topatuko ditu bidean.

(289) Estatu espainiarrak eta frantsesak bertan eragin nahi izango dute, noski, prozesua desegonkortu edo hondatzeko, preso eta errefuxiatuen kolektiboa bahi gisa baliatuz.

(290) Estrategia horretantxe kokatu behar dugu "Euskal presoak Euskal Herrira" erreibindikazioa dela eta, bi Estatuetakoa gobernuek agertzen duten itxikeria. Ezkortasuna, etsipena eta itxaropenik eza sortu nahi dute guregan baina, batez ere, irekitako prozesua dela eta, euskal zigortuen kolektiboaren jarrera politikoan eragina izan nahi dute.

(291) Gobernuen jarrera horri, prozesua protagonizatzen dugun indar politiko eta sindikalok elkarrekin eman behar diogu erantzuna; kontuan izan behar dugu, preso eta errefuxiatuen kontuan Madrilen eta Parisen strategiari eman behar diogun erantzuna prozesuaren parte dela.

(292) Azken hilabete hauetan presoan aldeko gizartearen mobilizazio unitarioak aurrerapausu handiak egin dituen arren, bada garaia erantzun sozialean eta instituzionalean jauzi egin dezagun. Horretarako, erakunde politiko, sozial eta sindikalek munta handi-goko konpromisoak eta inplikazioa asumitu behar ditugu.

(293) Mugimendu sozial hori auzo eta herrietan zehar sustraitu eta zabaldu beharra dago, dinamika politiko orokorrarekin elkartuz eta aurrera eginez, "Presoak Euskal Herrira" erreibindikaziotik "Presoak kalera!" ezagunera igaro gaitzen.

Azken urteotan eta ELAren batera erreferentzialtasun handia geureganatu dugu, arazo politikoa gainditzeko eta fase eratzaille berria irekitzeko Euskal Herriak aurrera daraman borroka kolektiboan.

4.3.7. Euskal sindikalismoa eta marko berria

(294) Euskal sindikalismoak oro har eta LABek bereziki, prozesu politiko horren sujetu izan eta, horrenbestez, protagonismo eragilea hartu beharko dute: prozesuaren alderdi orokorretan eta, berezi-bereziki, Euskal Herriaren eraikuntza sozialaren euskarri izango diren edukietan agertu duten ekimenak eskaintzeko gaitasunean oinarriturikoa.

(295) Azken urteotan eta ELAren batera erreferentzialtasun handia geureganatu dugu, arazo politikoa gainditzeko eta fase eratzaille berria irekitzeko Euskal Herriak aurrera daraman borroka kolektiboan.

(296) Langileria eta abertzaleen gehiengoaren nahiak gauzatzea dela eta, berebiziko garrantzia duen fasea bizi dugu: orain, langileen eskakizun laboral eta sozialen (35 lanorduko astea eta soldata soziala, bereziki) alde diharduen bitartean, LABeko militantziak beste sektore politiko, sindikal eta sozialekin batera, konpromiso aktiboa hartu behar du, Euskal Herriarentzat bakea, demokrazia eta subiranotasuna erdiesteko.